

VII. ÉVFOLYAM
3. SZÁM
ROMA LAP
1999. MÁRCIUS
ÁRA: 98 Ft

4000 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

P OSTA FORDULT V VAL

Kedves Éva

Nagyon szeretem az újságodat olvasni. Mindig a pályáznál kezdem, aztán megyek tovább és a végén a gyermekeknek való lapot a kisfiammal együtt színezzük, olvassuk.

További sok sikert és kitartó munkát kívánok!

Tisztelettel:

Daróczi Zoltánné

Farkas Flórián elnök úr
Lungo Drom,
Magyarország

Tisztelt Farkas Úr!

Tegnap értesültem a Kossuth rádióból, hogy Ön és szervezete nyerte meg a magyarországi cigány kisebbségi önkormányzati

választásokat. Engedje meg, hogy ez alkalommal sokszor gratuláljak és Isten áldását kívánjam önöknek.

Már hónapok óta tartom a kapcsolatot a Budapesti székhelyű „European Roma Rights Center”-rel. Együttérző érdeklődéssel vizsgálom az önök népe iránt.

„De névi zor Devla! Te dikhel e luma. Ke áme phenán tyi vorba. Tyin évla luma De névi zor.”

Örülnek, ha minél többet megtudhatnék az önök életéről, hatásköréről és jogairól. Minden érdekel – vallási okokból –, ami nem kifejezetten titkos.

Tisztelettel és szeretettel:

Páth Emil, ny. lelkész
Subotica

FELHÍVÁS

A „Lungo Drom” nagyari alapszervezete felhívással fordul a cigány önkormányzatokhoz, civil szervezetekhez és alapítványokhoz! Az 1999. március 7.-én bekövetkezett árvízkatasztrófa sújtott nagyari roma kisebbség megsegítését, támogatását kéri a cigányságot ért károk enyhítésére, a lakásfelújításokhoz szükséges anyagi hozzájárulásra, a nehéz életkörülmények javítására. 34 roma család lett kitelepítve a katasztrófa sújtotta területéről, ennek 60%-a gyermek. Több mint 15 lakás szorul felújításra vagy újjáépítésre. A házak lakhatatlanná váltak, többségük életveszélyes, így több család hajléktalanná vált. Az adományokat a következő számlaszámra várjuk:

67800120-13001111

„Lungo Drom”

Tarpa és Vidéke

Takarékszövetkezet, KISAR

Címlapon: Takács Pál felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta, a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségeikért” Közalapítvány támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon/fax: (56) 372-269.

Főszerkesztő: Paksí Éva.

Tervezőszerkesztő: Pozsa József.

Munkatársak: Botosné Kótv Lilla,
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Pálfi Elvira, Rácz Zsuzsa.

Felelős kiadó: Farkas Flórián.

Nyomdai munkák:

REPRÓ STÚDIO Nyomdaipari Egyéni Cég,
Verseghy Nyomda Kft., Szolnok
ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Enciklopédia

Bura Géza (1892 – ?)

Nagyváradai cigányprímás, a Bura család másodszülött gyermeke. Már fiatalon zenekart alakított, majd a Bura testvérek nagyzenekarának a segédprímása lett. Az 1920-as évek közepén

jött Budapestre és bátyja, Károly mellett volt segédprímás, majd annak halála után átvette a zenekart. Jó muzsikusként tartották, bár népszerűségben elmaradt testvérei mögött.

Id. Rácz Norbert (1883-1932)

Prímás. Zenei tanulmányait Budapesten, a Nemzeti Zenedében végezte, majd Csóka Józsi zenekarának segédprímása lett. Saját együttesét 1908-ban alakította meg és öt évig a főváros ismert kávéházaiban működött. 1913-ban bejárta zenekarával

Németországot. Az I. világháborúban súlyosan megbetegedett, évekig szülőhelyén gyógykezelték. Az 1920-as évek elejétől ismét a fővárosban muzsikált, majd végleg Jászapátiba költözött.

(Csemer Géza: Habiszti)

Horváth Gyula

Véresen löktek e földre

Vakulásig sírhatsz értem,
és hiába szaggatod a hajadat:
nem tudok elmenni hozzád:
nincs út a talpam alatt,
te asszony!
tizennégy évesen
szültél meg engem,
zuhogott a véred,
gyermeköledben
halálos ék voltam:
elbotlott a szíved,
gyermektested
bezárult utánam:
véresen löktek e földre
a kínok,
a te piros véreddel
indított útnak engem az élet,
és emlődből még tejet is kaptam,
hogyan jobban kibírjam
a borotvaévek vágását,
látod?
sír a két kislányom,
mert felszántják ifjúságom,
sokan vannak,
akik jók hozzám:
nem engednek messzire,
csak két méterre a földbe,
mert egy ilyen szépen éneklő
madárlegénynek
kell egy földkalitka,
mert ha szabad volna,
elmenne a határon túlra:
vissza sose jönne,
gyilkos sasok, tolvaj vércsék tájának
nevezné az elhagyott vidéket.

Surman László

Altass el!

Csak lágyan dúdold
a zenéd
lökötő ritmusát
altató dallamát
öntsd belé
egészen szívembe
tölts színiültig
a te békességeddel
hadd pihenjen meg
elárvult lelkem
kedves dallamod
hófehér bölcsőjében
ringass el engem
ringass Istenem
míg mély álomba
nem szenderülök
s édes kebled
melegén újra nem
ébredek
altass engem Istenem
altass engem
féltő keziddel
ringasd gyermeki bölcsőm
tekints reám
óvó pillantásoddal
s égesd el bennem
a keserű perceket
könnyes szemem
töröld meg
bársony keziddel
s altass el
engemet

„A cigányság helyzetét illetően egy hónap veszteség egy évet jelent...”

Az 1999. január 23-i Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzati Választások után az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat nemcsak nevében, programjában, de szervezeti felépítésében is átalakult. **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke a változásokról, az OCÖ programjáról és néhány aktuális feladatról beszélt lapunknak.

– Milyen átalakuláson, változáson ment át az önkormányzat?

– Nincs már koordinációs testület, nincsenek albizottságok, amelyek lassították a különböző folyamatokat. Az elnökség 11 fős lett, amelyben a meghatározó megyék – Borsod, Szabolcs – képviseltetik magukat. A gazdasági, a hivatali, az elnöki és az elnökségi szervezeti egységek elkülönítetten működnek, függetlenül egymástól. Az önkormányzat kiadásában hamarosan megjelenik a Világunk című magazin, ebben – mellékletként – helyet kap majd az OCÖ közlöny, mely a legfontosabb politikai, szakmai, gazdasági döntésekről ad hírt.

– Kik készítik a lapot és milyen időközönként fog megjelenni?

– A lap főszerkesztői feladatát **Osztojkán Farkas Béla** látja el. A lap havonként fog megjelenni, és a munkát **Farkas Kálmán** vezetésével egy szerkesztőbizottság is segíti.

– Miben változott az Országos Cigány Önkormányzat programja?

– A cigányság helyzetét illetően egy hónap veszteség egy évet jelent, egy év veszteség 10 évet és ezt fel lehet szorozni költségekre és ki lehet számítani, hogy milyen veszteséget jelent az összmagyar társadalomnak. Bár ez az állításom rögtön ellent mond azoknak a közéleti

vagy véleményhordozó embereknek, akik azt mondják, hogy a cigányság helyzetének a javítása nagyon költséges. Meggyőződésem, hogy a társadalomnak ma az a legjobb befektetés, ha a cigányság helyzetén javítunk és nem egy eltartott csoport lesz, hanem a társadalmat építő állampolgár, népcsoport. Eppen ezért prioritást kap a képzés és az oktatás. Térségfejlesztési programokat fogalmazunk meg és csak szükség esetén javasoljuk a közmunkát, a közhasznú foglalkoztatást. Ez ugyanis a cigányság jelenlegi helyzetének egyfajta „konzerválását” jelentené.

– Március 12-én Orbán Viktor miniszterelnök megbeszélést folytatott a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek vezetőivel. Tájékoztatnád az olvasókat az ott elhangzottakról?

– Első hozzászólóként a kisebbség helyzetéről adtam átfogó képet. Érintettem a cigány cselekvési programot és az előbb említett elképzelésekről is szóltam. A kormányfő számomra szimpatikusan szólt a cigány ügyről. Elfogadta a kérésemet, hogy a magyarországi cigányság helyzetét személyes találkozón vitassuk meg. A kisebbségi hivatal már dolgozik a találkozó előkészítésén, az OCÖ pedig készen áll a tanácskozássra. Remélem

a találkozás után megkezdődhet a középtávú cselekvési program megvalósítása.

– Hogyan halad az OCÖ szociális lakásépítési programja?

– Tavaly 140 cigány és nem cigány család jutott lakáshoz. Idén csaknem ezer család szeretne részt venni a programban. Eppen ezért alapot kívánunk létrehozni, mely biztosítaná a családoknak a saját erőt. A szükséges tőkét az alapot létrehozó szervezetek adják, de a szerződésben rögzítenénk, hogy az utolsó törlesztő részlet visszakérül az alaphoz, ezzel biztosítva, hogy mindig újabb családok jussanak hozzá a szükséges forintokhoz. A programban csak azok a családok vagy személyek vehetnek részt, akik munkát is vállalnak, mert ez a garancia a lakás fenntartására.

Az alap a napokban a Quaestor Rt.-nek köszönhetően jött létre, de szeretném, ha a programban részt vállalna a Szociális és Családügyi Minisztérium és személyesen a tárca vezetője is. De a cselekvési programon túl is igyekszünk segíteni az elesetteken. Az árvíz sújtotta területeken élők között 1,5 millió forint értékű élelmiszer osztottunk szét. A védelmi munkákba szervesen is bekapcsolódtunk Szolnokon és más településeken.

– Országos Önkormányzatok Kerekasztala néven politikai egyeztető fórumot hozott létre a fővárosban a 13 kisebbség országos vezetése. A kerekasztalt a cigány, a görög, a német és a szerb kisebbségi vezetők közül álló ügyvivői testület irányítja – tudhattuk meg a sajtóból. Miért ez az új érdekvédelmi szervezet?

– Az elmúlt 4 év bebizonyította, hogy azok a kisebbségpolitikai akaratok, szakmai kérdések, viták és anomáliák amelyek körülveszik ma

Farkas Flórián a miniszterelnök társaságában

a kisebbségpolitikát Magyarországon, nem lettek kezelve. Éppen ezért mi, kisebbségi vezetők úgy döntöttünk, hogy nem élhetünk olyan 4 évet, mint amit éltünk. Egyetlen kisebbségi vezető sem engedheti meg magának ugyanazt a kisebbségpolitikát. Ennek a kisebbségpolitikának ma múltja van és meg kell a jövőjét pontosan jelölni, éppen ezért fontos, hogy a kisebbségpolitikai kérdésekben, súlyos, kardinális ügyekben konszenzus legyen a kormányzattal szemben, vagy a kormányzat mellett. Ezért hoztuk létre ezt a kisebbségi kerekasztalt. Erre még nem volt példa a magyarországi kisebbségpolitikában. Szinte valamennyien egyszerre akartuk és álmodtuk meg.

A kerekasztal megkönnyíti a társadalommal, és a kormánnyal való párbeszédet is, hiszen nem feltétlenül kell minden esetben a 13 vagy a 14 legitim vezetővel tárgyalni, elég ha az ügyvivő testülettel tárgyal az adott intézmény, vagy a kormány.

– Hogyan fog működni?

– Rotációs rendszerben lesz az elnök választva. Ebben a pillanatban most a görögöknél van a titkárság, Dzindzisz Jorgos a titkár, aki most mintegy adminisztrálja ezt a szerve-

zetet. A rotáció alfabetikus sorrendben fog működni, természetesen egy egyeztetett fórum keretében. Egyelőre abban nem gondolkodunk, hogy ez egy bejegyzett szervezetként definiálja magát. Pontosan azért, mert egy tulajdonképpeni laza politikai fórumról van szó.

– Miből fog működni?

– Az alkotó szervezetek fognak egy alapot létrehozni, egy minimális működési feltételt biztosítani. Egyébként pedig azt remélem, hogy előbb-utóbb állami költségvetést is kérhet magának ez a szervezet.

– A mai napon elnökségi ülést tartott az OCÖ. Meghívott vendégként részt vett Dr. Doncevo Toso, a NEKH elnöke is. Mi volt a meghívás apropója?

– Az elnökség döntése alapján, egy-egy téma kapcsán az illetékes tárcát, az illetékes intézményt és annak első számú vezetőjét is meghívjuk. Miután a kormány kisebbségi politikáját a NEKH koordinálja, mintegy felügyeli és elősegíti, azt gondoltuk, hogy először a NEKH elnökét kell meghívni. Többek között kiértékeljük a miniszterelnök úrral való találkozót, de szó esett a soronkövetkező személyes találkozóról is. Az elnök úr tájékoz-

tatott bennünket a középtávú intézkedési csomagról, aminek az utolsó simítása az OCÖ és a Hivatal részéről szakmailag megtörtént, és várhatóan – két héten belül – közigazgatásra kerül, ezt követően pedig a kormányzat – jó esély van rá – hogy jóvá is hagyja.

A következő meghívott vendégünk a belügyminiszter úr lesz, akit a kisebbségi önkormányzatok körüli problémákról és a kisebbségi törvényről fogjuk kérdezni.

– Nemrég megbeszélést folytatott Szolnok város polgármesterével. Azt nyilatkoztad, „modelvárossá” szeretnék tenni Szolnokot.

– A Tiszaletben szeretnénk kialakítani egy kisebbségi skanzenet. A Víz és Csatornamű vezérigazgatója, Kaposvári Kázmér már a támogatásról biztosított. A szolnoki Roma Esély Alternatív Szakiskolát gimnáziummal bővítenénk és öt másik megyében hasonló iskolát szeretnénk létrehozni. Az elmúlt ciklusban nem sikerült együttműködést kilakítanunk a megyeszékhellyel, pedig a Lungo Drom székhelye, szakmai apparátusa is itt van. Remélem, ez most megváltozik.

paksi éva

Orbán Viktor miniszterelnök fogadta a kisebbség képviselőit

1999. március 12-én 11 órakor a Magyar Parlament Gobelin-termében Orbán Viktor miniszterelnök találkozott a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek vezetőivel. A sajtó képviselői „csőre töltött” mikrofonokkal és kamerákkal várták a zárt találkozás végét, hogy kérdéseket intézzenek a miniszterelnökhöz.

A miniszterelnök röviden elmondta, hogy ez a találkozó munkatalálkozó volt, ahol felvázolták azokat a teendőket, amelyek mind a kisebbség, mind pedig a kormány részéről változást, változtatást igényelnek. „Örömmre szolgált, hogy a beszélgetés konstruktív, előremutató célokat, szándékokat fogalmazott meg. Kész vagyok a jövőben a kisebbség képviselőivel érdemi, sőt baráti találkozókra is” – mondta.

A miniszterelnök zárójelben jegezte meg a NATO-hoz való csatlakozás fontosságát a kisebbség számára is, mert garantált békében tudják megvalósítani azokat az elképzeléseket, amelyek a megfogalmazáson túl cselekedni akarnak.

Heinek Ottó, László Péter és Farkas Flórián a sajtótájékoztatón

Dr. Donceev Toso, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke a sajtótájékoztatón elmondta, hogy a megbeszélés egyik fontos témája a parlamenti képviselet volt. Szó esett a választási jogszabályok korrekciójáról, a

kisebbségi oktatás helyzetéről, valamint a kulturális autonómia érvényesülésének lehetőségeiről.

A kisebbségi önkormányzatok működésének milyensége meghatározza, és egyben el is dönti a működéshez szükséges anyagi feltételeket, amelyeket biztosít a kormány. A kisebbség képviselői abban állapodtak meg a kormánnyal, hogy a felmerülő kérdések megvitatására sűrűbben kell találkozniuk.

Farkas Flórián arról tájékoztatta a sajtó képviselőit, hogy a találkozó konstruktív volt – a miniszterelnök úr „képben volt” – vagyis, ismeri a cigányok gondjait és problémáit.

Egyetértett a 12 pontos javaslattal, amely a kisebbség működési feltételeit tartalmazza. Nyitott kérdés maradt azonban a parlamenti képviselet. Elismerte a miniszter úr, hogy a szociális gondok kezelést igényelnek. Egy újabb, személyes találkozóra rövid időn belül sor kerülhet.

Rácz Lajos
Fotók: Csabai István

Fehér Füzet – 1998.

Ismét megjelent a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda beszámolója, a Fehér Füzet. A füzet jelentős részben a magyarországi etnikai diszkriminációk és más jelentős jogsértések eseteirésait tartalmazza.

A köszöntőben **Dr. Furmann Imre**, a NEKI igazgatója így ír: „...nagyon sok munka vár még ránk. Tele van az ország előítéletekkel, az igazságszolgáltatási gépezet recsegve-ropogva örül, az iskolában gyakorlatilag semmilyen szinten nem oktatják az emberi jogokat, az ügyvédek emberi jogi képzése sem megoldott...”

„...az elkövetkezendő években eldőlhet: van-e, lehet-e úgy élnünk, hogy megadjuk, mit megadjuk(!), természetesnek vesszük a másik embernek a méltó emberi élethez, az emberi méltósághoz való jogát, vagy pedig tovább mélyül az ember és ember, csoport és csoport közötti szakadék – áthidalhatatlanul, végérvényesen.”

Néhány eset a Fehér Füzetből:

B. Árpád

„1998. január 14-én a kora délutáni órákban K. István 27 éves vadőr, hivatásos vadász, tunyogmatolcsi lakos az eddigi adatok alapján IZS gyártmányú 12-es kaliberű szolgálati sörétes vadászfegyverével mellkason lőtte B. Árpád 33 éves helyi lakost, aki a helyszínen életét veszítette.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság őrizetbe vette a vadórt, aki ellen emberölés büntetnének alapos gyanúja miatt indult eljárás.

B. Árpád roma férfi, 15 éven át a vasútnál – elismert és megbecsült munkaerőként – dolgozott, rendszeres jövedelemmel rendelkezett, amelyből feleségét, két kiskorú gyermekét, valamint idős, nyugdíjas szüleit tartotta el. Halálát megelőző évben a falu másik végén

építkezésbe kezdett, amelyet befejezni már nem tudott, a család – az egyetlen aktív keresőt elvesztve – aligha fogja tudni azt felépíteni.

A sértett édesanyja fia halálát követő néhány hónapon belül agyvérzésben életét veszítette.

A bíróság a lefolytatott bizonyítás után a vádiratnak megfelelően ítéletében K. Istvánt bűnösnek találta egy rendbeli magánlaksértés vétségében és egy rendbeli emberölés büntetnében, ezért őt halmazati büntetésül 8 évi börtönbüntetésre és 6 évi közügyektől való eltiltás mellékbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen a vádlott enyhítést, míg az ügyész súlyosbítást fellebbezett. Az ügy másodfokú tárgyalására a Legfőbb Bíróság még nem tűzött ki időpontot.

A NEKI a büntetőeljárás befejezése után polgári eljárást indít vagyoni és nem vagyoni kár megtérítése végett. Ez a jogi stratégia azonban csak az egyik lehetséges megoldása annak, hogy a sértett – szintén áldozattá váló – családja az elszenvedett anyagi és lelki károkért kompenzálást nyerjen.”

D. Sándor

„O. Sándor budapesti lakos ellen a kerületi rendőrség – egy gyanúsított vallomásra támaszkodva – lopás alapos gyanúja miatt eljárást indított. Az 1996 júniusában indult és több mint egy éven keresztül tartott büntetőeljárás során O. Sándort több alkalommal több órán keresztül őrizetben tartották. A fogvatartás és a kihallgatás megfnyegették, megalázták, embertelenül bántak vele.

A magát mindig ártatlannak valló embert minden alkalommal kirendelt ügyvédje jelenléte nélkül hallgatták ki. Amikor kérte a védője értesítését, azt közölték vele, hogy az ügyvéd telefonon azt mondta, nem ér rá.

Az őrizetbe vétel és a rendőrök magartartása ellen benyújtott panaszát az ügyészség és a rendőrkapitányság alaptalannak minősítette és elutasította.

A rendőrkapitányság 1997. július 14-én az O. Sándor ellen indított nyomozást bűneselekmény hiányában megszüntette, az ellene vallott személy és társai ellen viszont vádemelési javaslatot terjesztett elő.

O. Sándor a zaklatások és megurcolások elleni védekezéséppen 1998 januárjában nevet változtatott - O. Sándor helyett D. Sándor lett. (Eddigi nevéből következtetni lehetett cigány származására.) Ezután újabb eljárás nem indult ellene.

A kerületi rendőrkapitányság és az ügyét vizsgáló ügyész ellen a megalázások miatt keresetet nyújtott be.

Miután a bíróság a nem vagyoni kár megtérítését kérő – D. Sándor által önállóan elkészített – keresetlevélben hiányosságot állapított meg, a férfi a NEKI-hez fordult jogsegítségért.

Az alkotmány 59. paragrafus (1) bekezdése alapján mindenkit megillet a jóhírnévhez való jog; az 55. paragrafus (1) bekezdés értelmében mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani; az 55. paragrafus (3) bekezdése szerint az, aki a törvénytelen letartóztatás, vagy fogvatartás áldozata volt, kártérítésre jogosult. Mivel a rendőri intézkedés a BH 1996:312-nek megfelelően közhatalom gyakorlása során végzett tevékenységnek minősül, a Ptk. 349. paragrafus (1) bekezdésének megfelelően a jogellenes fogvatartás és megalázó bánásmód miatt kártérítési igényt lehet érvényesíteni.”

Romák mentése Porcsalmán

Az ár- és belvíz nem válogat. Lehet cigány, nem cigány vályogház, viskó, putri, ember, gyerek, állatok: mindent elsodor, elpusztít. Pillanatok alatt a természeti erők martalékká válhatnak egész életük kuporgatásai. Földön futókká válhatnak/válnak emberek, közöttük sok-sok cigány család.

És ha most elsősorban a romákról szólok nem azért teszem, hogy kivételezni akarok. Írom e sorokat megdöbbenítő, elszomorító képek után. Bizonyára sokan látták a TV Híradó műsorában a porcsalmái művelődési házat, amelyben cigány és nem cigány családok tucatjait helyezték el. Pólyás babákat, apró gyerekeket, akik önfeláldozóan viháncoltak, szomorú nőket, férfiakat, öregeket. Döbbenet ült az arcukon. Valójában még fel sem fogták, mi is történt, s hogyan lesz holnap?

Bizonyára érthető az aggodásom – bizonyára nem vagyok egyedül ezzel az érzéssel! – mert a falvak túlnyomó többségében még mindig telepeken, a települések szélein élnek, laknak a cigány családok. És ha a faluban nincs összefogás, ha nem segítenek nekik, elpusztulhatnak. Hála az emberségnek és a bajban megtapasztalható egymásra utaltságnak. Porcsalmán ez mentette meg a cigányokat.

Március 5-én katasztrófa helyzetet hirdettek a nagyközségben. Csütörtökön délutánra Porcsalma egyharmad részét árasztotta el a belvíz. Közvetlenül 400 lakóház és 2000 ember került vészhelyzetbe. Erről tájékoztatott Magyar János polgárvédelmi alezredes, kirendeltségvezető. Példás összefogással sikerült a telepí cigányokat menteni. Valójában történelmet írt Marozsán Viktor és Polgár nevű lova a községben. Gazdájával

együtt két napon át mentette a romákat az elázott lakásaikból.

A Lehelközi lakótelep szociális lakásait is kivétel nélkül előntötte a víz. Innen is csak lovaskocsi segítségével lehetett menekülni. Cigányok és nemcigányok elmondták, ha nincsenek a lovaskocsik nem tudják, mi történt volna.

A családok egyenlőre biztonságban vannak. Érthető viszont, hogy most az aggasztja őket, mi lesz a kimenekítetlenül maradt jószágokkal? És ami még inkább megdöbbenítő: emelkedik-e és mennyit a belvíz, a Kraszna? Az elcsigázott emberek meddig bírják még? Érkezik-e újabb árhullám? Kérdőjelek sokasága, amelyekre egyelőre nincs válasz.

Reménykedjünk, és segítsünk egymáson! Cigányok, nem cigányok együtt. Mint Porcsalmán tették.

Farkas Kálmán

A falak szétnyíltak

Nyerlucz Mihály és felesége három kiskorú gyermekével él Rákócziújfaluban egy szoba-konyhás lakásban. Az udvaron áll a víz, a sártól alig lehet közlekedni.

– Itt van ez a rengeteg talajvíz, az udvaron olyan sár van, hogy még gumicsizmában is elsüllyed az ember. A lakásban is benn volt teljesen, három napig bokáig érő vízben jártunk. Most már nagy nehezen kilapátoltuk és vödörrel kihordtuk az udvarra, de a házban teljesen tönkre ment. A falak szétnyíltak, akkora rés van már rajta, hogy ki lehet látni az utcára. Hullik a mennyezet, pattog, repedezik az alja előbb utóbb ránk fog dőlni a lakás. Akkor pedig nem tudom mi lesz velünk, mert nincs olyan ember, aki befogadna bennünket.

Rákócziújfalú jegyzője:

– Sajnos, mint az országban sok helyen, nálunk is jelentkezett a belvíz probléma. Mi folyamatosan figyelemmel kísérjük a problémát, és próbáljuk megoldani. Nyerluczék portáján ismereteim szerint a tűzoltóság is segítkezett nagy teljesítményű szivattyúkkal, mivel ott kritikussá vált a helyzet. Náluk részben a domborzati viszonyok miatt, részben azért súlyos a helyzet, mert az épület alapozása nem

megfelelő. Megpróbáltuk az intézkedéseinket megtenni a Területi és Vidékfejlesztési Minisztérium Megyei Hivatala felé, már jeleztük a problémát és mint belvíz súlytotta területet nyilvántartásba vettük. A megfelelő központi kárigényt továbbítottuk, amennyiben központi forrásból a belvíz károk enyhítésére az önkormányzat pénzeszközöket kap, ezt egyértelműen a belvíz sújtotta épületekre

fogjuk fordítani. És ezt természetesen Nyerlucz úrék részére is el fogjuk különíteni.

Keckés János polgármester

– Voltam Nyerluczéknál, de a lakásba nem tudtam bemenni, akkora volt a víz. Az a baj, hogy nagyon lapos helyen fekszik a ház, és nem szakember építette, hanem ő saját maga. Alap nélkül nem lehet házat építeni, és ennek nincs alapja. Az önkormányzat megpróbál mindenkinek segíteni, aki segítségre szorul.

R. Zs.

Fotó: Csabai István

Vészhelyzet a telepeken

Ömlik, hömpölyög az ár- és belvízi tragédiákról szóló hírhullám az éterből, a médiákból reggeltől estig, éjszaka, nappal. Segítségért kiálltanak a bajba jutott emberek, a végeken élők ezrei. Telefonon kapom a hírt, hogy a porcsalmai romák, akiket biztonságos helyre költöztettek, visszajárnak a jószágaikat etetni. Nyíregyházáról meleg takarókat küldtek Nagyarába, a Tisza melletti faluba, Mérken Kanalas Miklósné az utolsó pillanatban hagyta el a házát, így sikerült megmenekülni a családnak. Most is készenlétben állnak a mezőladányiak. Hívtam az elnök, újságolta, hogy a novemberi árvíz idején az egész cigányság a gáton volt, s úgy tűnik, nem hiába, talán megmenekül a falu, a cigánytelep most is.

A médiák programváltozásra kényszerültek. Országgrészeket, emberek ezreit fenyeget a hullám. Tengernyire dagadt a felső Tisza vidéke, Szatmár, Bereg. Nem, nem tévedtünk, amikor az a bizonyos roma program készült. Borsod, és Szabolcs e homloknyi haza legveszélyeztetettebb tájai. Ezek az ország „cigánytelepei”. Itt, a legszegényebbek az emberek, magyarok, cigányok, a legnagyobb a munkanélküliség, a legtöbb a vályogviskó, s a szocopolos lakások, amelyek jelentős része már alig áll a saját lábán. Inkább vízben kupo-

rognak az otthonok, s elnéptelenedtek a lakások.

Vészhelyzet van. És rendkívüli körülmények között rendkívülieknek kell lenniük a teendőknek, a feladatoknak is. Aki gyorsan ad, az kétszer ad! Szabolcsba, Hajdúba, Békésbe, és Borsodba most mindenre szükség van. Főleg azonban emberségre, szolidaritásra, megértésre és főleg anyagi támogatásra. Igen, mert még nem lehet látni a végét. A számlát még ezek után nyújtja be a tragédia, a belvíz és árvíz okozta károk. Még az a szerencse, hogy eddig emberéletekben nem esett kár.

Most a roma önkormányzatok segítésére és országos összefogására van szükség, hogy az ittenieket segíteni tudják. Szabolcsban és Borsodban él-működik az országban megalakult roma önkormányzatokból 220 testület! Ha levonul az ár, ha felszabadulnak az emberek a nagy lelki teher alól, fontos lenne, hogy az Országos Cigány Önkormányzat az ár- és belvíz sújtotta települések cigány önkormányzataival együtt tekintse át régióként, milyen segítséget kérnek, mi adható és mit kellene lépnie az OCÖ-nek az illetékes kormányszerveknél. Hogyan lehetne megszüntetni és előbbrehozni a megállapodásban

megfogalmazott teendők végrehajtását.

Vészhelyzet van a falvak végein, a cigánytelepeken. Megnyugtató azonban, hogy a helyi önkormányzatokkal és védelmi erőkkel együttműködve a cigány önkormányzataink is a vártán állnak, ott vannak a gáton, s mentik, ami menthető. Egyenlőre a józan-ság, a vészhelyzet ellenére is a meg-gondoltság az úr. Nem tapasztalható egymásra acsarkodás, romaellenesség. Igaz a mondás: bajban ismerni meg az embert. Most aztán nagy a baj. S.O.S. jelzések érkeznek az északi, északkeleti és keleti végekről. Hajdúból, Békésből, Borsodból, Szabolcsból. Óráról órára! Embert és országot próbáló idők ezek.

Vizsgáljuk a mi cigány önkormányzataink is. Vészhelyzetben kénytelenek bizonyítani, urai a helyzetnek – eddig! – a falvak népével együtt, s remélhető, azok is maradnak. S bár, még a víz az úr, de remélem, nemsokáig, mert a közös akarat, az élni akarás erősebb. Most igazán szükség van a cigányság szolidaritására, minden ember összefogására. Csak így kerülhetünk ki győztesen a vizek fogságából, amelybe a természeti katasztrófa és saját szegénységünk is sodort.

Farkas Kálmán

Szabolcsi romák a gáton

2000

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében kisebb-nagyobb mértékben minden évben veszélyeztetni a lakosságot és a termőföldet a Tisza, a Szamos, a Túr és a Kraszna. Mostanában a kormány közreműködésével védekezési, gátépítési programot dolgoztak ki. A gátépítésen több mint négyszáz ember dolgozik majd, várhatóan harminc százalékuk roma lesz. A romák képzése érdekében március 3-án tárgyalást tartottak a Megyei Munkügyi Központban. A foglalkoztatást és a képzést a Lungo Drom nevű társa-

dalmi és érdekvédelmi szervezet közreműködésével valósítják meg.

A Lungo Drom március 1-jén Nyíregyházán megyei vezetőséget választott. Megyei elnöknek választották a rakamazi **Balogh Gyulát**, elnökhelyettesnek a kisvárdai **Lakatos Istvánt**. Alelnök lett az anarcsi **Kantár Elemér**, a gávavencsellői **Nagy Károly**, a kisvárdai **Pusoma József**, a döregi **Rózsa Gyula** és a kocserdi **Varga József**. A választási fórumon elhangzott: február utolsó napján Szamosszegén új alapszervezetet hoztak

létre, így már kereken száz alapszervezete van Szabolcs-Szatmár-Beregben a Lungo Dromnak. Azért választottak ennyi alelnököt, mert mindegyikük területet, illetve konkrét feladatokat kap.

A gátépítési programra már megkötötték a szerződést. A szerződésben foglaltakat **Fazekas László**, a Felső Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatója és **Balogh Gyula** megyei elnök írta alá.

Nábrádi Lajos

Roma kisebbségi közösségfejlesztő asszisztensképző tanfolyam Szekszárdon

Bakos Csabáné, a Tolna Megyei Munkaügyi Központ Képzési Osztály-vezetője:

– 1998-ban egy központi programként induló javaslatra indult be ez a tanfolyam, amely a szociális és a családügyi minisztérium jóváhagyásával és támogatásával indult. A szakmai programot a Pécsi Regionális Oktatási Központ alkotta. A megyénkben lévő kisebbségi önkormányzatok egy olyan belső indítással igénnyel éltek, amikor a képzési lehetőség megjelent a munkaügyi központ kirendeltségein, hogy ez megkönnyítette a dolgunkat. Megértették, hogy miről van szó és ennek nyomán a szintünéresen kialakult egy jó csoport létszám. Ez azt jelenti, hogy nem egy településről jött össze a tanfolyamai létszám, hanem a megye 10 településéről összesen 13 fő kezdhet meg a tanulást. Ez 10 kisebbségi önkormányzatot jelent.

Ez a tanfolyam egyfajta fejlesztési, fejlődési lehetőséget jelent a cigányságnak, hiszen magában hordozza már a neve is, hogy roma kisebbségi közösségfejlesztő asszisztens. Ezek az asszisztensek ugyanis minden olyan településszintű feladatban jobban, tudatosabban át fogják látni, ami továbbtanulást akár az önkormányzatok, akár a munkaügyi központok felé a foglalkoztatás kérdéseiben, vagy például mentális területen. Mi is nagyon hasznosnak ítéltük meg ezt a tanfolyamot, és megpróbáljuk a hallgatók további útját is egyengetni.

Igény merült fel az itt lévők részéről, hogy milyen jó lenne egy alapfokú számítógépező tanfolyamot elvégezni. A munkaügyi központ megteremtette ennek a lehetőségét, így aki erre érdeklődést mutat, mehet tovább egy alapfokú számítógépező tanfolyamra, amit kimondottan cigány hallgatóknak szerveztünk. Aki képességei és a tudása alapján el fogja érni a végzettséget biztosító követelményszintet, annak OKI-s végzettséget fog adni, aki nem éri el, az megtanulta, hogy hogyan kell használni a gépet.

– Milyen alapiskolai végzettség szükséges a tanfolyamhoz?

– Szerencsés lenne az érettségi, de csak páran vannak, akik rendelkeznek ezzel az iskolai végzettséggel, a többieknek 8 osztály van. A tanfolyam ké-

pesség és készségfejlesztő programmal indult, egyfajta önismereti tréninggel, ami az egész társaságot egy kicsit közösséggé is formálta és felszínre jöttek azok az esetleges hiányok, aminek tudatában az előadónak ezt könnyebb volt kezelni, és elérni, hogy azt a szintet elérje mindenki, ami a meghatározott cél volt ebben a programban.

– Mikor indult a tanfolyam?

– A képzés hathónapos és most a vég felé járunk. A tanfolyam 536 órás, intenzív, iskolarendszerű.

– Mit tanultak a hallgatók a hat hónap alatt?

– Olyan praktikus ismeretekre tanították meg őket, amelyek például egy pályázat megírásához szükségesek. Volt egy kis számítógépes ismeretanyag, jogi ismeretek, kommunikációs tréning, a cigány kultúra és hagyományokról kaptak egy átfogó, áttekinthető képet. A közösségfejlesztés kiemelt tananyag volt, valamint lokális információk, kisebbségi jogok, álláskeresési ismeretek.

Gyakorlaton a kisebbségi önkormányzatoknál voltak. Minden tanulót felváltott a saját önkormányzata és feladatokkal látta el. Nagyon fontos, hogy a hallgató abban a térségben, abban a közösségben, ami vagy egy falut, vagy egy várost jelent, be tudja ágyazni, el tudja képzelni, hogy mi a cigányság feladata, milyen fogódzókat lehet ke-

resni, és az ehhez szükséges támogatást hogyan lehet megkapni. Nem külön kell kezelni a cigányság helyzetét, hanem együtt az adott település politikájával.

– Terveznek-e újabb cigány közösségfejlesztő asszisztens képző tanfolyamot?

– Azt hiszem, ennek nincs akadálya, amennyiben igény lesz rá. Márpedig az itt lévő végzős hallgatók részéről csak pozitív visszajelzések vannak, gondolom a tanfolyam híre el fog jutni más-hová is. A Munkaügyi Központ nyitott arra is, hogy az itt végzett hallgatók foglalkoztatását is segítse. A helyi önkormányzatoknak lehetőségük lesz arra, hogy közhasznú munkásként foglalkoztassák az asszisztenseket és ehhez mi 90 %-os támogatást nyújtunk.

Balogh László:

– A munkaügyi központnak köszönhetjük ezt a tanfolyamot. Szeretnénk, ha később az itt tanultakat tudnánk hasznosítani a cigányság körében. Nekem az oktatás és a munkahelyteremtés a fő célom. Azt szeretnénk, ha minél több tanfolyamon vennének részt a cigányok, hogy az ott megszerzett tudást tovább tudják adni másoknak.

Bajnák Jánosné Szekszárdon él:

– Azért jelentkeztem erre a tanfolyamra, mert mindig érdekelték a cigánysággal kapcsolatos problémák és fontosnak tartom, hogy mi cigányok is

képezzük magunkat. A tanulás nincs korhoz kötve, ha valaki akar, az tanulhat. Egy kicsit én is későn jöttem rá, mert nekem sajnos csak a 8 általános iskolai végzettségem van meg. Közgazdasági technikumban tanultam három évig, de nem végeztem el, pedig most biztosan nagy hasznát venném.

A tanfolyam ideje alatt önkormányzatoknál vagyunk gyakorlaton, így közelebb kerülök az emberekkel és sajnos azt kell mondanom, hogy itt Szekszárdon is magas számban van a cigány lakosság körében az aluliskolázottság. Van olyan ember is, akinek a nyolc osztálya sincs meg. Ez ellen kellene mindenképpen tenni. A tanfolyam elvégzése után szeretnék ezeknek az embereknek segíteni.

Zsolnai Mónika 24 éves, Kocsoláról jár be Szekszárdra.

– Kocsola Szekszárdtól 70 km-re van, így igen fárasztó az utazás, de megéri. A falunk jegyzője ajánlotta ezt a tanfolyamot és egyáltalán nem bántam meg, hogy eljöttem. Jónak tartom ezeket a tanfolyamokat, mert rövid idő alatt lehet szerezni egy szakmát, és azért is, mert nagyon családias a hangulat. 13 tanuló van Tolna megye különböző településeiről és ide csak cigányok járnak. Nekem is csak 8 osztályom van, s bár elkezdtem egy gyors és gépipró szakiskolát is, de abba kellett hagynom. A Kocsolai Kisebbségi Önkormányzatnak tagja vagyok, és szeretném, ha jól tudnám a cigányok érdekeit képviselni. Ezért is jöttem el a tanfolyamra.

Nap mint nap tapasztaljuk, ha egy cigány fiatal elmegy munkát vállalni, legyen akármilyen szakmája, akkor sem biztos, hogy felveszik, és csak azért nem, mert cigány. A kisebbségi önkormányzatunk azon is dolgozik, hogy ez megszűnjön.

Az utcák tele vannak hajléktalanokkal és közöttük is sok a cigány. Ez sem véletlen. Azt kellene elmünk, hogy a többségi társadalomban a cigányokról ne negatív, hanem pozitív kép alakuljon ki. Remélem, ha a tanfolyamot elvégzem, a Kocsolán élő cigányoknak tudok majd segíteni minden olyan dologban, amiben kikérik a véleményemet, a segítségemet.

Paksi Éva
Rác Zsuzsanna

A Biztos Jövő Kereskedelmi, Vendéglátói és Idegenforgalmi Szakmunkás és Szakközépiskola a fővárosban működik, igazgatója **Véghelyi Péter**.

– **Miben más ez az iskola, mint a többi?**

– Felkészültünk az átlagos és más foglalkozású gyermekek nappali integrált oktatására és különböző kimeneti szintű, szakmunkás és szakközépiskolai képzésére.

– **Ez azt jelenti, hogy olyan tanulók oktatását és nevelését is felvállalják, akik a másságuk miatt más nagy létszámú intézményből kimaradtak, vagy nagyon sok negatív élményt szereztek a tanulmányaik során?**

– Igen. Ez az iskola egy demokratikus, befogadó oktatási intézmény, amelynek a legfontosabb vezérelemei a tolerancia, a másság elfogadása és a szeretet. Úgy gondolom, hogy talán ezek azok a legfontosabb emberi tulajdonságok, amelyek nélkül igazán jól, hasznosan egy oktatási intézményt sem lehet működtetni. Az iskola sajátos tanulmányterve miatt igazán hatékonyan úgy tud működni, ha azokat a sajátos feltételrendszereket tudja megteremteni és biztosítani, amely nélkülözhetetlen kiegészítője a mai tantárgyi tudásnak.

– **Melyek azok a feltételrendszerek?**

– Az intézmény egésznapos foglalkoztatási rendszerben működik, amelynek legfontosabb tevékenységelemei a délelőtti tantárgyblokkos oktatás, ami minden nap egy speciális ráhangolással kezdődik. A tantárgyblokkok között testnevelési óra van, ez nagyon fontos, hiszen a gyermekeket át kell mozgatni. Vannak olyan gyerekek, akiknek átlagon felüli mozgásigénye van, és ez nemcsak az életkori sajátosságból, hanem valamifajta hipermobilitásból fakad. A délelőtti oktatást követi az ebéd és a közös pihenés, levegőzés, majd délután következik a szilencium, ahol a délelőtti tananyagot tanár irányításával dolgozzák fel. A nap utolsó szakasza a differenciálás, itt kerülnek sorra azok a speciális egyéni fejlesztések, egyéni foglalkozások, azok a tantárgyi korrekciók, felzárkóztatások, illetve az intézmény által referált funkcionális szak-

köri foglalkozások, amelyek teljessé teszik ezt az egész képzést. Ilyen jellegű foglalkoztatás például: egy fejlesztő kolléga által vezetett dyslexia-fejlesztés, vagy egy pszichológus által vezetett és irányított terápia, pl.: egy oldási terápia. A rendszer velejárója a kislétszámú osztály. 20-25 fő felett nem lehet, nem szabad osztályszerkezetben gondolkodni.

– **Az iskolában jelenleg hány osztályban történik a tanítás?**

– Az iskolánk egy osztállyal kezdte meg a működését, amelynek a létszáma 22 fő. Tanáraink száma 12, de nem minden tanár dolgozik itt főállásban. Még nagyon új ez az iskola hiszen 1998. júniusában kaptuk meg a működési engedélyt, így 1998. szeptemberben kezdtünk el a munkát.

– **Szeptembertől hány osztályt terveznek?**

– A jelenlegi elképzelésünk az, hogy az úgynevezett „rendes” korú, a középiskolai korosztályból három osztályt szeretnénk maximum 75 fővel, de ugyanígy tervezünk érettségire alapozó egyéves képzést.

– **A gyerekek maguk gondoskodnak a gyakorlati helyről?**

– Nem, minden általunk beiskolázott tanulónak a gyakorlati helyét mi biztosítjuk. Ez részben iskolai tanműhelyekben csoportos gyakorlat keretében, részben pedig külső munkahelyeken történik.

– **Kik jelentkezhetnek és hol lehet jelentkezni az iskolába?**

– Mint már mondtam, ez egy demokratikus iskola, itt minden diák, akit felveszünk, egyenlő jogokkal fog rendelkezni. Az ország bármely részéről jöhetnek a hallgatók, kollégiumi férőhelyet korlátozott számban tudunk biztosítani. A felvételi elbeszélgetésen a szülő és a gyermek együttesen vesz részt. Ezen az elbeszélgetésen történik a komplex pályaalakultság megállapítása. A tanév rendje, a tanítási napok, a szünetek rendje megegyezik az önkormányzati fenntartású iskolákkal. A tanulók a sikeres vizsgák után az állami iskolákéval azonos bizonyítványt kapnak.

Rác Zsuzsanna

Regisztráció, malaszt és joghézag

Miután az 1999. januári elektori választásokon ismét a Lungo Drom Választási Szövetség győzött, újra és ismételtelen felerősödnek a kértelyek: valami haj lehet a regisztráció körül. Természetes, mint ahogy az lenni szokott, a kifogásokat most is a vesztések fogalmazták meg, és valamifajta más, új, korszerű regisztrációt sürgetnek. Hogy milyet, igazából maguk sem tudják. Egy dolog bizonyos: valóban korszerűsítésre szorul a regisztráció, de hogy miként kell vagy kellene úgy megoldani, hogy ne sértessen emberi jogokat, még nem találták ki.

Úgy gondolom, hogy – a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény ismeretében – ez zsákutca, sého-va nem vezet! És nemcsak, hogy nem vezet, egyenesen a leglényegesebb, érdemi kérdésekről tereli el a figyelmét a cigány vezetőknek, politikusoknak, szervezeteknek, önkormányzatoknak. Az 1993. évi 77-es törvény II. fejezetében az Egyéni emberi jogok alcím alatt a 7. paragrafus 1. bekezdése így hangzik: „Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz, kisebbséghez (továbbiakban kisebbségekhez) való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga.” Úgy vélem, ez megkérdőjelezhetetlen! Ha igen, akkor nem lett volna vagy nem lenne szükség nemzeti és etnikai kisebbségi törvényekre.

Elsősorban alkotmányjogászoknak fontos lecke, feladat, hogy olyan megoldásokat, módszereket keressenek, amelyek megtámadhatatlanok mind alkotmányjogi, mind emberjogi szempontból. Bizonyára hosszabb időbe telik még elfogadható megoldást találni, s remélhető, hogy a négy év múlva ismét sorra kerülő választásokon, majd a választás.

A másik és a politika számára mind neuralgikusabb kérdés: a kisebbségek országgyűlési képviseletének a megoldása. Valójában ez ügyben már több mint négy(!) esztendeje áll fenn az alkotmány sértés. Ám úgy tűnik, hogy ez egyáltalán nem zavarja az alkotmányozókat, az országgyűlést, a pártokat, ténylegében azokat, akik segíthetnének érdemben a megoldásán. Kérdéses, akarják-e vagy sem? Kétségtelen, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek országgyűlési képvise-

selői nélkül zavartalanabban „működik” az Országgyűlés. Még akkor is, ha a kisebbségeket érintő kérdésekről döntenek. Legfeljebb mellőzik véleményüket. És akkor mi van?! Semmi.

Ha sürgősen, máról-holnapra napirendre kerülne a kisebbségek országgyűlési képviseletének kérdése, a megoldásra nincs elfogadható recept. Talán a legelfogadhatóbb lenne a létszám arányos megoldás, képviselet. A cigányügyet ez szolgálná a legigazságosabban. De vajon mit gondolnak a többiek? Hogyan látják az alkotmányjogászok, politológusok, cigánypolitikusok stb? És akkor még nem is említettem a cigány országgyűlési képviselők megválasztásának módját, rendszerét! Ki, hogyan képzei? Mi lenne a helyes? Területi vagy valamilyen más elv alapján? Sok-sok kérdőjel. El fogunk fogunk ezen még vitatkozni hosszú ideig.

Lehet, hogy megköveznek, de ki-lmondom: nem a regisztráció és az országgyűlési képviselet a roma politika kardinális kérdése. Távol álljon tőlem persze, hogy elbagatelizáljam bármelyiket is. Ha rangsorolni kell én mindenképpen az 1993-ban elfogadott nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény sürgős módosítását, de leginkább korszerűsítését látom. Egyetlen írás keretében nem vállalkozhatok – s nem is feladatam! – arra, hogy hol, miben, és hogyan kellene korszerűsíteni a törvényt. Át kell fésülni újra a teljes szöveget! Immár több mint négy éves tapasztalattal rendelkeznek a cigány önkormányzatok, a roma civil szervezetek. Rengeteg tanulságos anyagot gyűjtött össze a választások során a Lungo Drom, s a többi cigány civil szervezet. Gondolom, már látják – mert látniuk kell! – az alkotmányjogászoknak is, mely kérdésekben szükséges a sürgős korrekció.

Én csupán egy, de szerintem lényeges joghézagra utalnék. És ez a megyei cigány kisebbségi önkormányzatok hiánya. Titok, hogy ez miért maradt ki, miért kerülték meg? Van partnere a települési önkormányzatnak, a kormánynak, de nincs(!) a megyei közgyűléseknek. Miért? És ezért nincs, nem lehet megyei legitím cigány képviselet, érdekvédelem sem. Jórészt ennek a következménye, hogy ilyen tekintetben sokkal rosszabb a helyzet, mint a Kádár rendszer idején. Akkor a megyei taná-

cok mellett működtek a cigány koordinációs bizottságok. Hogy hogyan, jól tudjuk. Most még ez sincs. Nem is hiányolhatjuk, mert a megyei közgyűléseket semmiféle törvény nem kötelezi arra, hogy kisebbségi képviseletről gondoskodjanak. Marad a vezetés jóhiszeműsége. Ha van ilyen! Megyei közgyűlés és elnöke válogatja.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az elmúlt négy esztendőben a megyei közgyűlés határozata szerint a műemlékvédelmi és idegenforgalmi bizottsághoz csapták a kisebbségi albizottságot. Ennek is egyetlen roma külső tagja volt! Szükségtelen kommentálnom a helyzetet, ha tudjuk, hogy a megyék sorrendjében a lakosság számát tekintve itt él a legtöbb cigány, közel 60-80 ezer. Négy évvel ezelőtt csaknem ötven cigány önkormányzat működött – ahogy tudott – a Nyírség, Szatmár, Bereg falvaiban és városaiban. Most 90(!). Csak Borsod előz meg bennünket e tekintetben, de a szegénységben alig.

Most egy név alatt működik, úgy, mint a megyei közgyűlés oktatási közművelődési és kisebbségi bizottsága. Talán mondanom sem kell: egyetlen roma képviselő nélkül! Vajon más megyékben is hasonló a helyzet?

Hogy ebből aztán mennyi figyelem és főleg pénz jut a kisebbségek támogatására, valójában senki nem tudja. Ha alaposabban megvizsgáljuk az ominózus, oly sokszor citált nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényt, akkor egy újabb joghézagra vagy csalafintaságra bukkanhatunk. A kisebbségi önkormányzatok vagyona alcím alatt az 58. paragrafus 2. bekezdése így szól: „A kisebbségi önkormányzat működésének pénzügyi feltételeit általában az alábbi forrásokból biztosíthatja (nem biztosítja, biztosítani kell) az állam költségvetési hozzájárulása, b/ a települési (s itt a bukfencl!!!) vagy megyei önkormányzat hozzájárulása.” Szabolcsban akkor 90 cigány önkormányzat költségvetéséhez kellene hozzájárulni. Leírt malaszt, joghézagos óhajokkal.

Farkas Kálmán

A roma médiák léte és szerepe szerte a világban

Előadó: Dragoljub Askovic roma származású újságíró, a Belgrádi rádió főszerkesztője és számos roma lap alapítója Jugoszláviában.

Roma lapok a világban: Ausztria: Romano Centro, Bulgária: Romano Ilo, Studi Objektivo, Brazília: Nevipens, Csehország: Romano Gendalos, Nevo Romano, Romano Dzaniben, Franciaország: Etudes Tsiganes, Romanipe, Interface, Spanyolország: Acoba Calo, Nevipens Romani I Tchacipen, Pucano Calo, Conguista Gitana, Amaro Gao, Anglia: Juornal Of The Gypsy Lore Society, Hollandia: Patrin, Olaszország: Them Romano, India: Roma, Jugoszlávia: Romano Lil, Khamutne Dive, Chavrikano Lil, Ahimsa, Rota, ALav e romengo, Romologia, Amaro Drom. Magyarország: Romano Nyevepe, Amaro Drom, Lungo Drom, Kethano Drom, Roma Magazin, Cigány Hírlap, Rom Som, Phralipe, Makedónia: Romano Sunal, Purt, Németország: Romano Lil, Romano Patrin, Lengyelország: RomPo- Drom, Oroszország: Romani Zora, Szlovénia: Romano Them, Romani Nevepe.

Dragoljub Askovic elmondta, hogy Európában 12,5 millió roma él. Az 1989-es felmérések szerint, mintegy 30 roma lap van forgalomban, 1000-3000 példányszámban jelennek meg, 90%-ban állami támogatással.

A roma lapok nehezen eladhatók, éppen ezért nem rentábilisak, legtöbb helyen ingyen osztogatják. Kevés a professzionális roma újságíró, média szakember (rádió, tv,) emiatt vegyes kézben vannak a lapok és a médiák, ami végső soron nem jelent problémát, mert ezek a munkatársak legtöbb esetben odaszántak, s a roma problémákat meglepően jól tudják kezelni.

„Örömmel tapasztalom, hogy szerte a világban folyik a roma származású média szakemberek képzése – mondta. – A pénzhány azonban lelassítja az információk áramlását, sok esetben tapasztaltam, hogy egy-egy országon belül különböző lapok munkatársai szinte alig tudnak egymásról, mert sok helyen nincsen szerkesztőség, a faxról nem is beszélve.

A lapok többsége az illető ország nevén íródik, egy-egy vers vagy mese van cigány nyelvre lefordítva. Végső soron örülünk annak, ami van, már az

is óriási eredmény, hogy van „saját hangunk”, amelyet használhatunk, s ezt ne siránkozásra hangoljuk, hanem érdemi dolgokra.

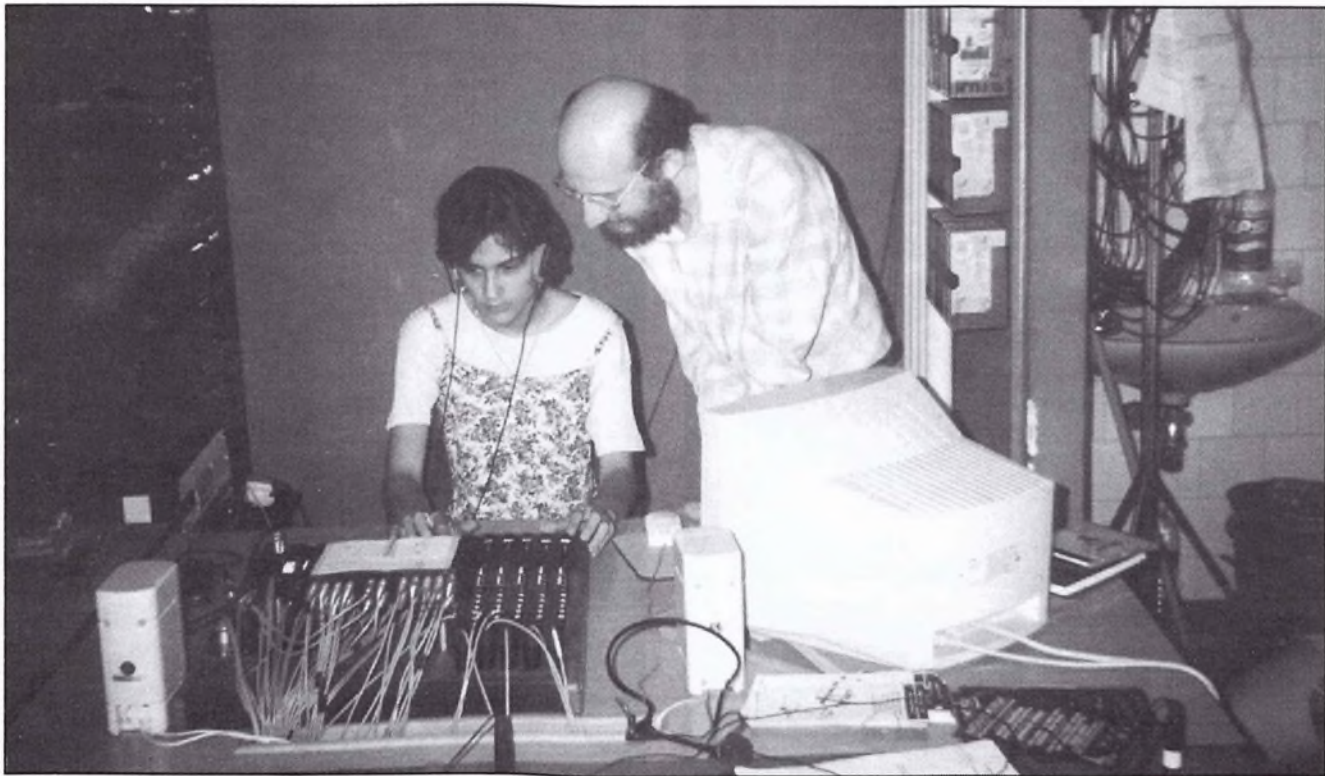
E problémák koordinálására létrejött egy nemzetközi Team, amely 9 főből állna, magyarországi résztvevője is lesz a csapatnak. Az Információs Bázis székhelye Spanyolország lenne, ide futnának be az információk szerte a világból és innen áramolnának tovább. Az Internet jó közvetítő csatorna lesz.

Független sajtóra és médiára lenne szükség ahhoz, hogy korrekciók nélkül szabadon beszélhessünk a meglévő és változtatásokra váró kérdésekről.

Egyre több roma származású értelmiségi fiatal tekinti szívtügyének a roma problémák felfüggyölését, ezen túlmenően életcélként választja az újságírói és média szakemberi képzést, ilyen irányú főiskolát, egyetemet választanak.

Ennek az álomnak már vannak valóságos hajtásai, szerte a világban. Biztassuk és segítsük Őket, mert nem akármilyen feladatra vállalkoztak.”

Rácz Lajos

Raffael János szalma- képei

Vendégünk: Jónás Judit

Jónás Judittal amikor először találkoztam, megragadott a nyílt, póz és manír nélküli közvetlensége. Olyan természetességgel köszöntött, mintha már évek óta ismerném.

Ebben az emberi közelség bűvöletében jó volt elidőzni, mert friss harmónia áradt belőle. Kellemes, mély, bűgő hangjára oda kellett figyelni – marasztalta az embert.

Jónás Judit a Nógrád megyei Bercel községben született. Bujákon élt hat éves koráig. A nagyszülei kereskedők a nagyapja kőműves volt, a falu házainak a felét ő építette.

Mosolyogva meséli az első kudarcát, amely ötödikes korában érte: az iskolai ünnepség egyikén, amikor versmondás közben, a lámpaláz miatt „belesült”, sírva hagyta el a pódiumot, alig tudták megvigasztalni.

A Szinyei Merse Pál Gimnáziumban kezdte el tanulmányait, és Érden, a Vörösmarty-ban fejezte be. Gimnazista korában a Magyar Rádió gyermekriportereket keresett. Jónás Judit felnőttes hangja, temperamentuma megtetszett a rendezőknek. Judit mikrofonengedélyt kapott, s ezzel elkezdődött az érdekes emberportrék, különös sorsok mikrofonba „gyűjtése”.

Judit közben tanult: beszédtechnikát, szerkesztést, vágást, s mindazt,

ami a rádiós riporter munkával együtt jár.

1983 Judit számára sorsfordulót hozott. Felvételt nyert a Színművészeti Főiskolára, s mellette párhuzamosan szerepelt a KI MIT TUD?-on, és a versmondó kategória győztese lett.

1983-tól 87-ig a Vígszínházban gyakornokként vendégszerepel. Jónás Judit a nagy szeretettel beszél Pécsről, amely befogadta - otthont és szerepeket adott: Márton László: Szépség és szörnyeteg, Mrozek: Tangó, Madách Hyppia szerepe, Tennessee Williams: Tetovált rózsák (Róza), Lojtkó Lakatos József: Bernarda Alba háza, Tizenkilenc kézszúrás, Utolsó táltos, Ruszt József: Salome, Fazekas Mihály: Hat perc, Bacsó Péter: Rómaiak, Helló, Dolly!...

Csodálatos és fantasztikus szerepek, amelyekben Jónás Judit tehetsége megmutatkozhatott és kitörhetett – mint a fény lobogott és lobog ma is olthatatlan szenvedéllyel, amit ősi roma tűz táplál. Ez a tűz Domján Edit tűzére emlékeztet: perzsel és süt, elhat a csontig és elementáris erővel érinti meg az ember szívét. Tehetségét az MTV Nívódíjjal és Domján Edit-díjjal jutalmazta.

Itt van egy tehetséges, roma színésznő (egyetlen!), aki megélhetési gondokkal küszködik. (Csak hal-kan és zárójelben jegyzem meg, hogy én is és még vagyunk egy tucatnyian: írók, költők, festőművészek, akik kenyérgondokkal küszködünk...)

Jónás Judit szabadúszóként az MTV Cigány Magazin-jában műsorvezetőként dolgozik. Ez a műsor Pécsről származik, a pécsi Körzeti Stúdió adásában látott először napvilágot 1998-ban. Jónás Judit is részt vett ebben az úttörő munkában.

1993-ban Judit felmondta a szerződést a pécsi színházzal – azzal a „szent céllal”, hogy megvalósítsa nagy álmát, amely az önálló Cigány Színház megteremtéséről szólt volna. De az álom, álom maradt, mert az anyagi és egyéb okok csapdájába került és még sokáig ott is marad – mondta szomorkásan Judit, és a tekintete gyanúsán csillogott...

Jónás Juditnak van egy utazó színháza. A díszleteket a férje, **Verner József** készítette, aki díszlettervező – ő segíti Judit munkáját. A repertoárban szerepel a Gyere, Josephine! – zenés musical, a „Bolon-dok földjén”, valamint erdélyi népdalok, versek.

Judit elmondta, hogy a műsor költsége mindössze 70 ezer forint, s ebben minden benne foglaltatik. Szinte alig jut magának belőle, de mégis csinálja, mert belső parancsnak engedelmeskedik, amely arra buzdítja, hogy vigye el a tudást, a kultúrát saját népe közé, mert egyetlen egy nép sem lépheti át a fejlődés ama követelményét, amelyet csak a kultúra adhat. Színház nélkül, vak és süket a nemzet, és a nyelve elsorvad.

Judit törekény alakjában hatalmas erő szunnyad, szavai lángpallosként meg-megvillannak, hogy emlékeztessék mindazokat, akik tehetnek valamit a roma kultúra világrasegítésében. Ne hagyjuk magára Juditot vajdó álmaival...

Rácz Lajos

Érdemi érdek képviselet(et)!

Tapasztalataink bizonyítják: semmi-féle pótszervezés – legyen az szervezeti vagy más – csak eltereli az eredeti érdekképviselőről a figyelmet. Sikertelen kísérletek és próbálkozások ezek. Nem tudom, hogy hová soroljam a legújabb kezdeményezést, amelyről a Népszabadság 1999. március 23-i keddi számában olvastam. Az információ címe: Fórumot hoztak létre a kisebbségi elnökök. Erről tájékoztatta a Népszabadságot **Farkas Flórián**, az Országos Cigány Önkormányzat elnöke.

Kísérje siker a próbálkozásunkat. Magam szkepticiista vagyok. S erről saját tapasztalataim győzték meg. No de nyugtával dicsérek a napot – nyugtatom magam, ám nem sok sikerrel, mert most így szétforgácsolódnak az amúgy bizonyos alapvető kérdésekben megegyező érdekek. Hiszen ami történetesen jó a német, szlovák, szerb, horvát stb. kisebbségnek, az különösen jó a cigánynak. Nem tudom, hogy a „közös kalapba dobott” érdekképviseléssel előbbre jutunk-e? Örülök annak – mint közli a lap – hogy a mi országos önkormányzatunk dolgozta ki a fórum szervezeti és működési szabályzatának tervezetét. Az is a demokratikus jogintézmény elveinek az érvényesítésére vall, hogy a fórum elnöki posztját felváltva, rotációs rendszerben töltse be a tizenhárom nemzeti és etnikai kisebbség legitimnek elismert vezetője.

Próbálkozhatunk ilyen köntössel vagy amolyannal, „belebújtathatjuk” a cigányság nagy tömegeit érintő égető kérdéseket középtávú csomagtervbe vagy tíz-tizenkét pontba fogalmazhatunk, a lényeget nem kerülhetjük meg. És nem is akarjuk. Nem a csomagolás a fontos, hanem ami benne van, amit tartalmaz. Ezt kellene érdemben képviselni! Az a kérdés, hogyan? Úgy nagyon nehéz, ha csak legitimitásunkat ismerik el, de a megvalósításhoz szükséges feltételeket nem biztosítják hozzá.

Kétségtelen, hogy a diszkrimináció, a többszörös szociális hátrány, a munkanélküliség, a lakás- és más gondok elsősorban a cigányságot érintik. Ha ezek leküzdésében, érdemi képviselőben segítséget kapunk a többi nemzeti kisebbségi vezetőktől, azt tisztelettel el kell fogadnunk. Ha többen képviselünk azonos érdekeket, bizonyára na-

gyobb lehet a hatása és az eredménye is. Reménykedjünk.

Ennek a reménynek a megvalósulásához néhány dologra szeretném felhívni a figyelmet. A cigányság érdeke egybeesik, megfelel a társadalom érdekeivel, ez azonban hosszú távon és sok bonyolult áttételeken keresztül valósul(hat) meg. E terület egyik fontos megvalósulási terepe lehet az új összefogás. Ám csak akkor, ha résztvevői is alapvető kérdésekben megegyezően gondolkoznak. Az eredményes érdekképviselést meg kell előznie az érdekek felismerésének és azokkal való azonosulásának!

Ezek megvalósításának elengedhetetlen csatornája az érdek és az információ között húzódik. Érdekeink érdemi képviselését csak úgy tudjuk ellátni, ha minden(!), nem csak lehetséges, hanem szükséges információ birtokában vagyunk. Ehhez szükséges építeni mind a formális, mind az informális kapcsolatokra. Csak ezek birtokában rangsorolhatunk, s jelölhetjük meg közösen a stratégiai elérendő célunkat. Ez igényli és követi a rendszeres és minden szinten létrejövő kapcsolattartást. Különösen hangsúlyozni szeretném a minden szintet(!), mert ennek érvényesítésével a települések cigány, német,

szlovák, szerb, horvát stb. szinte valamennyi kisebbségi önkormányzat között egy újfajta, minőségileg magasabb szintű érdekképviselési rendszer alapjai teremthetnénk meg.

Fontos eszköze ennek az egész rendszernek az információk szabad áramlása. Tájékozódni és tájékoztatni. Informálódni és információt adni. Tudatában kell lennünk, hogy az információ: hatalom. Birtokába jutnia kommunikáció, a tájékoztatás, az összeköttetés, az érintkezés útján lehetséges. És szükséges, ha érdemi képviselőről beszélünk, ha ezt akarjuk érvényesíteni immár közös akarattal. Nem lesz könnyű, mert sok-sok részérdeket kell egyfolyamba terelni, s valamennyi kisebbségnek az érdekeit úgy kell képviselni, hogy a másiké nem sérüljön.

S mindezzel az érdemi képviselőnek csak az első fázisán jutunk túl. A neheze, az, hogy hogyan, s miből valósuljon meg: a legdöntőbb kérdés. Fontos feladatai mellett erre kell választ keresnie és találnia az új Fórumnak, amely nem akar Kisebbségi Kerekasztal lenni, s a szervezésben „kimerülni”. Érdemi képviselőre van szükség. Ha az új szervezet ezt vállalja ezért munkálkodik, eléri, elérheti célját.

Farkas Kálmán

A hazai kisebbségek képviselői

A hátrányos helyzet behozható?

Igazán csak a pedagógus tudja, tapasztalja, milyen ékecsztő különbségek léteznek a gyerekek között. A cigány és nem cigány kicsik között, akik közül ritka, akit nem ér hátrány csak azért, mert a többiekénél barnább a bőre, feketébb a haja. Közismert a romák aluliskolázottsága. Sok szülő talán úgy van vele, tudjon annyit a gyerek, amit ő tanult, dolgozzon, amint munkát kap. A hazai társadalmon belül is szétvált a szociális olló. Az anyagi, egzisztenciális ellehetetlenülés szintjét mi sem jelzi jobban, mint hogy sok család segélyből, családi pótlékból vegetál. Megállítható-e ez a folyamat, van-e a nyomorból kiút? Erről beszélgettünk **Nyári Lászlóval**, a Szociális- és Családügyi Minisztérium munkatársával, aki a győri Családsegítő Szolgálat, a Petz Aladár Megyei Kórház III. számú pszichiátriai osztálya és a Mentálhigiénés Programiroda szervezésében tartott előadást a segítő szakmákban dolgozóknak.

– A kialakult helyzettel kapcsolatban többféle programot vázolt fel a kormány – szögezte le előljárójában Nyári László. – Úgy gondolom, hogy a cigányság politikailag is érett arra, hogy a saját közösségeit a társadalom segítségével együtt jóirányba mozgassa el. A cigányság és a szegénység között

nem szerencsés párhuzamot vonni, hiszen akkor a húszas évekhez jutnánk vissza. Leginkább lehetőséget kellene teremteni arra, hogy a képességeiket – gondolok itt például az ízig-vérig kereskedőkre – kihasználják.

Nyári László szerint a romákat helyzetbe kellene hozni, olyan helyzetbe, amivel élni is tudnak. A cigányság értemiségi része ébredszik, érdekképviseletüket is fontosnak tartják. A tanítóképző főiskolákon már tanítanak romológiai ismereteket. Nyári László a zsámbéki képzőben óraadó.

– Feltétlenül szükséges, hogy a felnövekvő pedagógusgeneráció legalább a megismerés szintjéig jusson el egy olyan népcsoport esetében, akik már 700-800 éve itt élnek – folytatja. – Enélkül ugyanis lehetetlen volna átlátni a valós problémákat. Úgy gondolom, a te-

hetséges gyerekeket kellene ki- ragadni a környezetükből. Ez nem rövid távú folyamat. Cigánykérdés volt is, van és lesz is. Ám ha valamikor, most kell vele igazán foglalkozni, mert ha ez a népréteg teljesen leszakad és megjelenik az analfabétizmus, akkor már nem, vagy nagyon nehéz volna bármit is kezdeni. A városi, települési kisebbségi önkormányzatok partnerek az építő-koordinációs munkában.

Nyári László a Szociális- és Családügyi Minisztérium egyetlen roma munkatársa. Hiszi, hogy erős akarattal, a lehetőségek kihasználásával és hangya-szorgalommal megvalósulhat a sokat emlegetett roma felemelkedés.

Harcász Judit
Fotó: Büki Erzsébet

Legalább a megismerés szintjéig jussanak el

Gyermekkereskedelem

Kereskedelemről, akkor beszélünk ha valamit eladunk vagy veszünk, s ezért pénzt kapunk, vagy adunk.

Hallottam már leánykereskedelemlről, amikor bizonyos intézményekben: gyermeklányokat prostitúcióra kényszerítettek. Emberi jogait, mellőzve, megtiporva, olyan léthelyzetbe kényszerítették őket, ahol elvesztették emberi méltóságukat és önbecsülésüket, mert nem rendelkeztek akarati döntéssel, emiatt rabszolgamódon éltek. Amelyik lány eltöltött három-négy évet ebben a pokolban, a jobbik esetben idegrones, vagy koravén lett, a rosszabbikban: öngyilkosság, kábítószer túladagolás, vagy az AIDS áldozata.

Ugyanebbe a kategóriába tartozik a szervkereskedelem, ahol fiatal nőket, férfiakat rabolnak el és ölnek meg a szerveik miatt. Több tízezer dollárba kerül egy-egy vese, máj és egyéb szervi átültetés. Egy ember szerveinek összessége, úgy másfél-millió dollárt érhet a „piacon”.

(Sokkal kevesebért is ölnek embert.)

A gyermekkereskedelemlről ezigdig csak külföldi hírforrásokból hallottunk, de ennek vége. Jelenleg, hogy már átlépte hazánk szálkás küszöbét, működésbe lépett és már bontogatja virágszirmait.

Örökbefogadásra szakosodott amerikai cég megkereste a hazai gyermekotthonokat, örökbeadási szándékkal elkérte a gyermekek fényképét a gyermek személyiségére vonatkozó adatokkal együtt, és megjelentette egy külföldi lapban.

Az örökbefogadás egy humanista gondolkodási mód, amely lehetővé teszi, hogy a gyermekek családban nőjjenek fel. A szándék tisztessége felől nincsenek kétségeim, mivel az FBI nyomozói négy-öt oldalas jellemzést küldenek a gyermekotthon illetékesének, amely válaszolja az örökbefogadó alkalmasságát. Ezidáig rendben is volna, de a gyermek szocializálódásának az ellenőrzését miként óhajtják lebonyolítani? Mert nálunk egy-két órás utazással ezt meg lehet tenni, de itt tör-

ténetesen Amerikáról van szó – a távolság nem kevés. Vagy netán levelezik, hogy a gyermek nem csavarog, engedelmes, egészséges. Gondok és problémák, amelyekért felelősek vagyunk.

Úgy gondolom, ez a kisebbik gond. A nagyobbik az, hogy ez a közvetítő iroda hatalmas összegeket zsebel be, költségtérítés címén. Úgy gondolom, hogy az illetékbélyeg nem kerül harmincezer dollárba. S itt álljunk meg egy pillanatra, mert ez már nem humanitárius cselekedet, hanem itt már kereskedelemről beszélünk, mert motivációként belép a pénz, olyannyira, hogy az „áru” minőségét pénzzel mérik. A cigány gyerek jóval kevesebbe kerül, mint a nem cigány gyermek.

Az egyik gyermekotthon igazgatónője elmondta, hogy a cigány gyermekek itthon nem kelendőek, különösen akkor nem, ha nyolc-tíz évesre „vénülnek”. A legtöbb cigány gyermeket azért hozzák vissza, mert – úgymond – kiütközött rajta a „cigány vér” – magyarul: lopott a srác. Nosza neked esélyegyenlőség, már nem csak a színünkkel van probléma, hanem a vérünk sem igazi. Nehezen vagyunk eladhatóak még a „rabszolgapiacon” is.

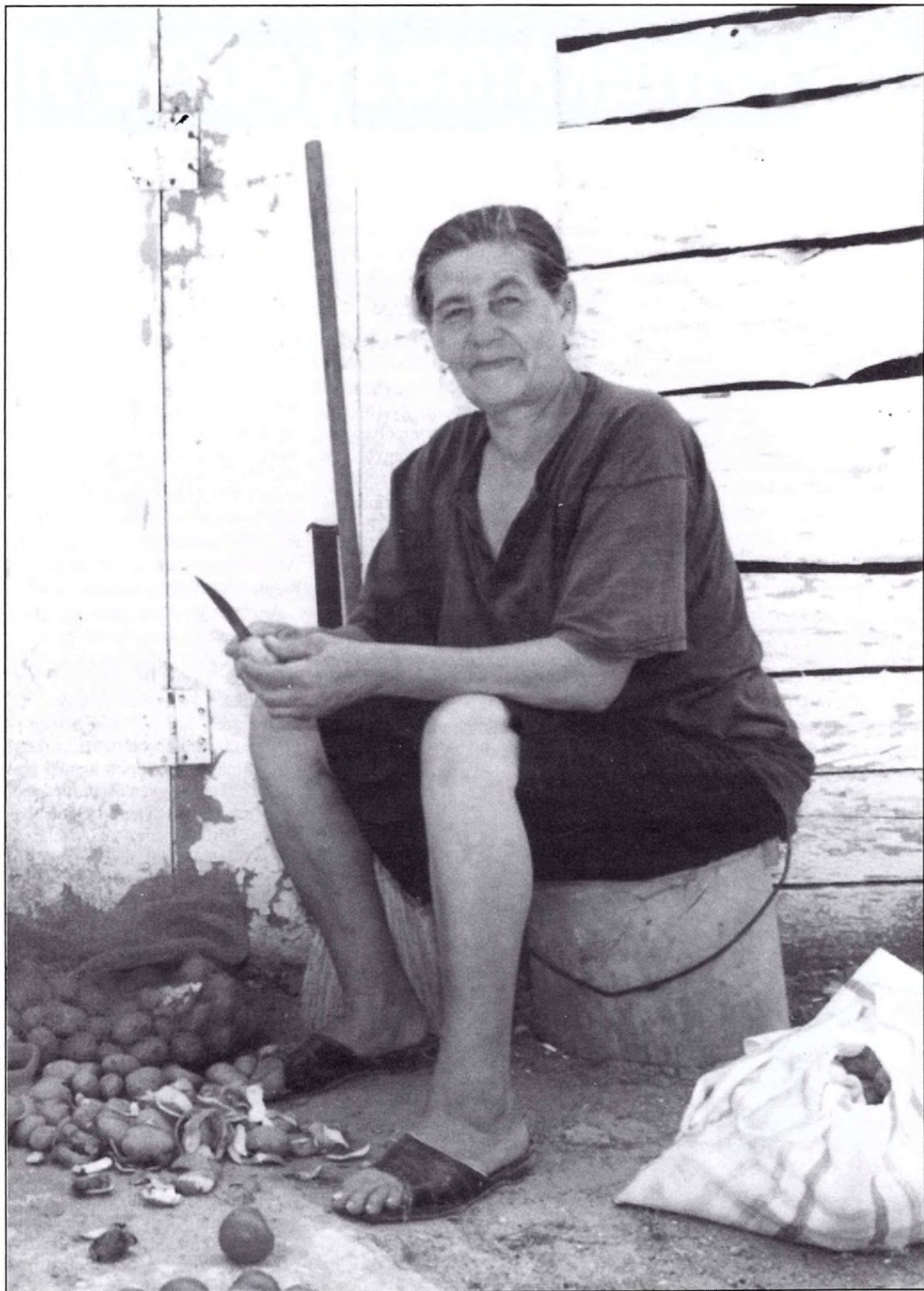
Innen már csak egy lépés, hogy eladjuk gyermekeinket, mint ahogyan azt egyes fejlődő országokban teszik, hogy egy ideig csillapítsák éhségüket. Alig merem tovább gondolni, hogyha a létbizonytalanság még hatványozottabban fenyegeti a romákat, s itt befejezem, mert ha a jóslat életre kel, akkor az anyák szívét ki fogja begyógyítani...?

A pénz gonosz, embertelen utakra vezeti egyes embercsoportokat, akik kijátszva, vagy meglovagolva a törvényt, megvásárolják a lehetőségeket. Bevallom, hogy félek az említett embercsoportoktól, mert újraélesztik a rabszolgasorsot, ahol az ember piaci áruvá degradálódik...

Rácz Lajos

Fotó: Csabai István

1000 Ft

Fotó: Tamus Angéla

Kisebbségi önkormányzatiság és kulturális autonómia (III. rész)

A különféleség természetes módon oldódik fel ebben a közös akaratban. Megvizsgálandó persze, hogy ez a közös akarat milyen feltételeken nyugszik: milyenek az érdekképviselői közvetítők; az érdekek oldalán milyen akaratképzési erők jelennek meg; *a települési önkormányzat adminisztrációs apparátusa egyáltalán partnerként fogadja-e el a cigány önkormányzat képviselőit stb?* A kérdések vég nélkül szaporíthatók, a rájuk adható érvényes válaszok megtalálása viszont egyre nehezebb. Különösen amiatt is, mert *a már említett harmonikus együttműködés sokszor kapcsolódik a személyes érdekkijáráshoz.* Konkrétan megfogalmazva: a kisebbségi önkormányzat egyik-másik képviselője képes szimmetrikus viszonyt kialakítani a települési képviselővel. A formális testületi kapcsolatokon túl is. De ez mégiscsak kivétel-számba megy, hiszen a személyes elfogadó viszonyok az együttműködés kiegészítő-járulékos feltételei. *Igen fontosak, ám nem helyettesíthetnek mindent.* Vagyis a települési és a kisebbségi önkormányzatok lehetséges konfliktusforrásai ettől még jelen lehetnek és jelen is vannak.

Az együttműködés

Elégge egyértelmű ugyanis, hogy *a települési önkormányzat tisztségviselői az erő pozíciójából beszélhetnek, fenyegetőzhetnek, vagy egyszerűen magukra hagyhatják a kisebbségi önkormányzatokat.* Más szóval: *többségi legitimitációjuknál fogva fenyegetésre és alkudozásra képesek.* Ezzel szemben a kisebbségi önkormányzat konfliktus-előidéző képessége – akárcsak abból a szempontból, hogy valamilyen közös fellépéssel kockázatos helyzetbe hozza a többségi adminisztrációt – alacsony és korlátozott; esetenként pedig a törvénytelenység határát súrolhatja. Valójában arról van szó,

hogy *a települési és a kisebbségi önkormányzatok érdekérvényesítési esélyei szembetűnően egyenlőtlenek.* S ezeken csak úgy lehet valamelyest változtatni, ha a cigány önkormányzatok működésében az érdekérvényesítés pragmatikus eszközei megjelennek; azaz – szociológiai szakkifejezésekkel élve – a politikai és tárgyi racionalitás jellemzői. Ennek alapja – figyelembe véve a helyi társadalom gazdasági, szociális és kulturális állapotát – olyan foglalkoztatási, szociális és oktatási programok kidolgozása, melyeket a helyi hatalom sem hagyhat figyelmen kívül. Főleg akkor nem, ha úgy válnak az érdekegyeztetés tárgyává, hogy konkrétan tartalmazzák megvalósításuk – a többség és a kisebbség számára egyaránt előnyös – eredményeit.

Nagy kihívás

Az elmúlt négy esztendő is azt bizonyítja, hogy *a kisebbségi önkormányzatiság önmagában is nagy kihívás mind a helyi hatalom, mind pedig a kisebbségek számára.* Éppen ezért mindazon politikai és szakmai kezdeményezésekre szükség van, melyek valóban az önkormányzatok funkcionális működését segítik elő. A kulturális autonómia gyakorolható jogán túl is. Mert miközben valóban fontos lehetőségéről van szó, azt is érdemes vizsgálni, hogy a kulturális autonómia és a kulturális pluralizmus között milyen viszony áll fenn. Az utóbbi ugyanis olyan „univerzalista” társadalomban érvényesül leginkább, amelyben a különféle társadalmi csoportokhoz való tartozás háttérbe szorul, minden polgár egyenlő feltételekkel lép be a közéletbe, s a kulturális, etnikai, nyelvi, életmódbeli identifikáció a közhatalom szempontjából semleges magánügyé válik. Ám a gyakorlatban az egyéni jogegyenlőség feltétlen és merev hangoztatása az egyes közösségek számára lé-

nyeges kulturális megnyilvánulások elfojtását is jelentheti. Merthogy a magánszférába tartoznak. (S. Vertovec Multiculturalism, culturalism and public incorporation. Ethnic and Racial Studies, 1996. 1. sz. Vö. 19.)

Korlátok szorításában

Csakhogy a cigányság esetében a kulturális autonómia fenntartásának kényszere mindenekelőtt abból ered, hogy a népcsoport tagjai olyan hagyományokban gazdag, hosszú idő alatt kialakult és megszilárdult életformák között élnek, amelyekbe az egyén nem csupán beágyazódik, hanem amelyek meg is határozzák, sőt támogatják is őt, illetve viselkedésének nagyobbrészt irányt szabnak, s ezzel egyidejűleg bizonyos korlátok közé is szorítják. Azt is mondhatnánk, hogy az életformák hálózata magában foglalja a családot, a szokásokat, az ünnepeket, a vallást, vagyis a teljes életet. S ugyanígy a nemzedékek egymáshoz kapcsolódását is. Azáltal pedig, hogy a rögzült életformák a személyes életvezetésének is irányt szabnak, egyszersmind a másfajta életformáktól el is határolódnak. De ugyanakkor azt is figyelembe kell vennünk, hogy a modernizálódó társadalom – amelynek hatásai alól a cigányság sem vonhatja ki magát, vagyis nem zárkozhat kulturális rezervátumba – a nézetek és érdekek, a szervezetek és intézmények nyitott pluralitásával tűnik ki, ami az egyes ember számára egyben a hovatartozás sokszínűségét is jelenti. Szerepekről beszélünk, de ma már nem csupán egy, az életfogytig tartó és a sorszerű születés által eleve elrendelt szerepet kell megtanulniuk.

(Folytatjuk.)

Dr. Kerékgyártó T. István

Pályázati felhívás

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet cigány vállalkozások támogatására

A pályázat célja, hogy elősegítse a cigány mikro- és kisvállalkozások, családi kisvállalkozások és őstermelők

- versenyképességének, munkahelyteremtő képességének fejlesztését,
- piacképes termelő, illetve szolgáltató tevékenységének kialakítását,
- értékesítési közösségének, termelői hálózatának megszervezését.

A Közalapítvány azokat a vállalkozói tevékenységeket kívánja támogatni, amelyeknek

- eredménye piacképes termék vagy szolgáltatás,
- a támogatott tevékenység piaci igényt is kielégít, ennek következtében gazdasági eredménnyel is jár,
- cigány munkanélkülieket és jövedelempótló támogatásból kiesett cigány embereket, családtagokat foglalkoztat.

A Közalapítvány által e célra elkülönített 40 millió Ft támogatási keretből pályázatonként maximum 1,5 millió Ft kamatmentes visszatérítendő támogatás igényelhető.

Az e célból készített űrlapon pályázhat minden olyan Magyarországon bejegyzett jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni vállalkozó és őstermelő, aki illetve amely

- a pályázatban kért visszatérítendő kamatmentes támogatás 10 %-át kitevő saját erővel (nem csak készpénzzel) rendelkezik,
- pályázata piaci igényekre épül, üzleti terven alapuló gazdasági eredményt tud felmutatni,
- a pályázatban az üzleti terv mellett piaci elemzéseket is bemutat,
- a piaci és üzleti tervek mellett rendelkezik a jövőre vonatkozó elképzelésekkel, fejlesztési tervekkel,
- az igényelt támogatás összegének értékében megfelelő fedezetet tud biztosítani (terhelhető föld- vagy háziingatlan vagy két kézfizető kezes)
- vállalja, hogy a támogatás visszafizetéséig együttműködik a Közalapítvánnyal, továbbá, hogy a Közalapítvány által megbízott személynek betekintést enged a vállalkozás működésébe, és a kért információkat legkésőbb 15 napon belül megadja.

A kapott visszatérítendő kamatmentes támogatást maximum 9 hónap türelmi idő után, maximum 3 év alatt kell – a támogatás megítélését követően megkötött szerződésben szabályozott feltételek és futamidő szerint visszatéríteni. A Közalapítvány a pályázó vál-

lalkozásokat a döntés meghozatala előtt a helyszínen is megvizsgálja.

Előnyben részesülnek azok a cigány pályázók, akik vagy amelyek

- tevékenysége tényleges munkahelybővítéssel jár,
- a pályázott tevékenységbe több saját erőt vagy más forrást tudnak bevonni,
- elsősorban cigány munkanélkülieket foglalkoztatnak vagy kívánnak foglalkoztatni.

Nem részesülnek támogatásban azok a pályázók,

- akinek vagy amelynek a Közalapítvánnyal szemben tartozása van,
- aki vagy amely cég tulajdonosa vagy vezetője a Közalapítvány Kuratóriumának Felügyelő Bizottságának a tagja, vagy a Közalapítvány irodájának a munkatársa illetve azok közeli hozzátartozója (Polgári törvénykönyv szerint),
- akinek vagy amelyeknek köztartozása van,
- aki vagy amely ellen csődeljárás, felszámolási eljárás vagy végelszámolás folyik,
- akinek vagy amelynek a pályázata sertéstartásra irányul (1999-ben a Közalapítvány a hátrányos piaci körülmények miatt sertéstartásra nem ösztönzi a pályázókat).

A pályázat beadási határideje: 1999. május 3. hétfő 24.00 óráig.

A pályázatot postán 3 példányban kell a Közalapítvány részére elküldeni. Pályázni kizárólag csak a Közalapítvány által készített pályázati űrlappal lehet, mely a Közalapítványnál 1999. április 1-je után személyesen vagy felbélyegzett válaszböríték ellenében beszerezhető. Hiányos pályázat esetében maximum egyszeri hiánypótlásra van lehetőség, de ennek is meg kell történnie a beadási határidőig. A beadási határidőt követően még mindig hiányos pályázatokkal a Közalapítvány tovább nem foglalkozik. Kezdő vállalkozások esetében egyes – az űrlapon külön jelzett – dokumentumok beszerzése a támogatás kiutalására csak ezen dokumentumok pótlását követően van mód.

A benyújtott pályázatok elbírálására legkésőbb 1999. szeptember 30-ig sor kerül.

Címünk:

Magyarországi Cigányokért Közalapítvány
1021 Budapest, Budakeszi út 55/d, P/5, V/2.
Tel./fax: 394-2647, 394-1852.

Részmunkaidős foglalkoztatás ösztönzése

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány pályázatot hirdet részmunkaidős foglalkoztatás ösztönzésére

A pályázat célja, hogy támogassa a munkáltatóknál új munkahelyek kialakítását és ezeken a helyeken részmunkaidős munkavállalók felvételével történő foglalkoztatáshővitést.

Az OFA támogatja, ha a munkáltató a foglalkoztatás bővítését regisztrált vagy pályakezdő munkanélküli, gyesről, gyetről, fizetés nélküli szabadságról, háztartásból visszatérő vagy első munkaviszonyt létesítő pályakezdő munkavállaló részmunkaidős foglalkoztatásával oldja meg.

A pályázók köre: gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók, nonprofit szervezetek.

A támogatás vissza nem térítendő.

A támogatás elemei: a munkáltatót terhelő járulékok, étkezési és utazási költségtérítés, hozzájárulás az új munkahely kialakításának és a betanító jellegű képzésnek a költségeihez.

Beadási határidő: április 1. – augusztus 31. között
Bővebb információk: **Nemeskéri János** 388-1269/109-es mellék, illetve www.ofa.mgx.hu

Társadalmi szervezetek támogatása

A Szociális és Családügyi Minisztérium nyilvános pályázatot hirdet a társadalmi szervezetek támogatására.

A támogatásra fordítható pénzkeret: 50 millió Ft.

A pályázat célja: a szociálpolitika valamint a család-, gyermek-, és ifjúságvédelem területéhez közvetlenül kapcsolódó tevékenységet végző társadalmi szervezetek támogatása.

Támogatás igényelhető:

- új programok tárgyi feltételeinek megteremtéséhez és lebonyolításához;

- működő programok tárgyi feltételeinek javításához;

- képzések, tanácsadó szolgáltatások megszervezésével, fenntartásával kapcsolatos dologi kiadásokhoz;

- konferencia vagy más rendezvény megvalósításával kapcsolatos dologi kiadásokhoz;

- nemzetközi szervezeti tagsághoz kapcsolódó kiadások részleges finanszírozásához.

A pályázat keretében egy szervezetnek legfeljebb 750.000 forint, több pályázatot benyújtó országos szervezetnél összesen 2 000 000 forint támogatás nyújtható.

A pályázaton részt vehet bármely jogi személyként bejegyzett egyesület, egyházi szervezet, szövetség, alapítvány. Jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, illetve országos szervezetek helyi szervezetei nem pályázhatnak. Nem pályázhatnak olyan szervezetek

sem, amelyek esetleges korábbi támogatásaikkal még nem számoltak el.

A pályázatok benyújtása, elbírálása

A pályázatot a Pályázati Adatlap – a Szociális és Munkaügyi Közlöny, 1999. I. szám II. kötet (1999. február 15.) száma tartalmazza, és fénymásolással sokszorosítható – pontos kitöltésével 4 példányban kell benyújtani a Szociális és Családügyi Minisztérium Társadalmi Kapcsolatok Főosztály Civil Kapcsolatok Osztálya (1245 Budapest, Pf.: 987.) címére. (Az adatlapot lehet fénymásolni vagy számítógéppel újraalkotni. Személyesen beszerezhető a Szociális és Családügyi Minisztérium ügyfélszolgálati irodájában Budapest, V. Akadémia utca 7.)

A pályázó alapítására vonatkozó okiratok másolatait (alapító okirat, bejegyzésre vonatkozó bírósági végzés) 1 példányban, valamint a kezelési díj befizetését igazoló csekk, átutalási utalvány másolatát kérjük csatolni.

Kérünk két – a szervezet munkásságát értékelő – referenciát, ajánlást (itt a szervezetet ismerő állami szervek, önkormányzatok, egészségügyi, oktatási intézmények, együttműködő partnerek, korábbi támogatók stb. véleményét várjuk).

Pályázatonként 3000 Ft kezelési díjat kell befizetni a Szociális és Családügyi Minisztérium Gazdálkodó Szervezete MNB 100032000-01456796-00000000 számlaszámra. (A csekken, átutalási utalványon kérjük feltüntetni a „társadalmi” szót.)

A pályázatot kizárólag postai úton lehet benyújtani.

A benyújtás határideje: 1999. április 30. A határidő módosítására nincs lehetőség. A határidő után postára adott, illetőleg hiányosan benyújtott pályázatok nem kerülnek elbírálásra. Hiánypótlásra utóbb nincs mód.

A pártatlanság, az esélyegyenlőség és a szakmai nyilvánosság követelményeit betartva a pályázatok elbírálását szakértői bizottság végzi. A szakértői bizottság javaslata alapján a pályázati támogatás odaítéléséről a szociális és családügyi miniszter dönt.

A döntésről a pályázók értesítést kapnak. A támogatásban részesített pályázók listáját a Szociális és Családügyi Minisztérium a tárca közlönyében közzéteszi.

Az elnyert támogatás célirányos felhasználása érdekében a tárca támogatási szerződést köt a pályázókkal; a támogatás felhasználását, a program megvalósítását a szerződésben meghatározott módon ellenőrzi. A támogatási szerződésben rögzített céltól eltérő felhasználás vagy a feladat meg nem valósításának esetén a támogatás összegét a támogatást nyújtó döntésének megfelelő mértékben vissza kell fizetni.

A pályázattal kapcsolatban felvilágosítást ad:

Szociális és Családügyi Minisztérium Társadalmi Kapcsolatok Főosztály Civil Kapcsolatok Osztálya,
telefon: 302-2100.

Pest Megye legjobb gyermekmesemondója

„Nem csak mondja, hanem el is játsza a mesét”

Volt egyszer egy medve. Sose volt jó kedve. Dirmegett-dörmögött, mintha semmi másra nem lett volna oka, csak a búslakodásra. Így kezdődik **Mészöly Miklós**: A bánatos medve című, sokak által jól ismert meséje. A mese arról szól, hogy a fent említett bánatos medve, hogyan talál magának egy olyan jóbarátot, aki boldoggá teszi egész életére.

Nem véletlen, hogy amikor **Baranyi Noémi** 2.c. osztályos tanuló megkapta **Seres Péterné** tanító nénitől a verset, nagyon megtetszett neki. Rögtön el is határozta, hogy megtanulja, és részt fog venni a mesemondó versenyen ezzel a nagyon kedves állatmesével. Mert Baranyi Noémiről tudni illik, hogy nagyon szereti a meséket. A legelsőket anyjától hallotta, akkor, amikor még nagyon kicsi volt. S azóta sokszor bújik oda anyuhoz és kéri: Anyuci ma nagyon jó voltam, mesélj nekem valamit!

Persze aztán egyszer anyu azt mondta neki, hogy most már megtanultál olvasni, hát vedd kezébe a mesekönyvet és olvass magadnak belőle. Így is lett. Noémi azóta egyik mesekönyvet a másik után „koptatja”, de igazán betelni soha sem tud a csodálatos mesevilággal.

– Nagyon szeretem a Grimm meséket is – mondja Noémi – de azért szá-

momra a legkedvesebbek az állatokról szólóak. Tessék elképzelni az ilyen meséket még a bátyusom, a 4. osztályos Józsi is szívesen meghallgatja, pedig ő nem a meséket szereti igazán, hanem az állatokat.

– Kinek szoktál még mesélni a bátyuson kívül?

– Karácsonykor, amikor az egész családuk együtt volt, kérték, hogy mondjam el ezt a mesét, amellyel megnyertem a megyei versenyt. Mondhatom, hogy nagyiéknak is nagyon tetszett. Nagymami még sírt is egy kicsit.

Miközben beszélgetünk Noémivel, egy olyan csodálatos gyermekvilág tárul fel előttem, amely ma már csak elvétve tapasztalható. Ahogyan beszél, vagy inkább csacsog, visszaviszi az embert a csodálatos gyermekkorba, ahol még tudtunk abban hinni, hogy mindig az igaz ember a győztes, a gonoszság meg elnyeri büntetését.

– Ő nem csak elmondja a mesét, hanem el is játsza – mondja a tanítónéni –, ez a játék csak az arcán, a szemén figyelhető meg.

Közben Noémi tovább mesél:

– Tessék elképzelni, vasárnap az állatkertben voltunk. Elvittek anyuék és ekkor apukám is otthon volt és eljött velünk. Ő ugyanis az építőiparban dolgozik és nagyon kevés alkalommal tud velünk lenni. Nagyon jó amikor együtt vagyunk mind a négyen, de a legeslegjobb, amikor a nagyiék is és a rokonok is együtt vannak velünk.

Csak nagyon nehezen tudok szóhoz jutni, de végül csak sikerül feltennem a következő kérdést.

– Beszélj arról is, hogyan tanulsz, szereted-e az iskolát!

– Az igaz – mondja a kis előadóművész –, hogy nem én vagyok a legjobb az osztályban, de nagyon szeretek iskolába járni és tanulni is. Néhány négyes mellett eddig 74 ötöst szereztem, de például **Meleg Daninak** 120, **Szabó Marcsinak** meg 109 ötöse van. Őket szeretném utolérni.

– Vannak-e barátaid az osztályban?

– Nekem az egész osztály barátom. Amikor a tanító néni közölte az osztállyal, hogy első lettem a versenyen, sőt még a közönség díjat is én nyertem meg, az egész osztály nagyon örült. Marcsi, Szintú és Petra már az óvodában is a barátomim voltak, velük sok időt töltök el. De mindig nagyon sietek haza, hogy tovább olvassam a legújabb mesekönyvemet. Ha ugyanis elolvasom, anyucitól kapok egy újat. Már több mint tíz könyvem van, és mind el is olvastam.

– Nem szoktál egy kicsit félni, amikor ki kell állnod sok ember elé, hogy elmond nekik a meséidet?

– Nem, mert én biztos vagyok benne, hogy szívesen hallgatnak meg valamenyenien. Amikor a megyei versenyre készültem, anyuci azt kérdezte: Nem izgulsz, kislányom, mert nézd, nekem már az egész arcomon, hátom folyik a víz anynyira izgulok. Én megnyugtattam, hogy nincs miért idegeskedni, mert nekem ugyanis sikerülni fog.

Ebben a korban még nem illik talán feltenni pályaválasztási kérdéseket, de nagyon kíváncsi voltam arra, hogy a sikerek után vajon előadói pályára készül-e Noémi.

– Én legelőször is tanítónéni, vagy óvónéni szeretnék lenni, hiszen anyukám is óvónő, de ő most a családi boltunkban dolgozik eladóként. De nagyon szeretnék fodrász is lenni, vagy masszőr. Én szoktam a család minden tagját megmasszírozni, és azt mondják, hogy nagyon jól csinálom. Még nagyapapa derékfájása is el szokott múlni, ha én megmasszírozom.

A kedvemért Noémi még egyszer elmondja a mesét, amely a maciról, a pilangóról, és a kecskéről no meg arról szól, hogy hogyan születik meg egy igazi barátság. A mesét így fejezi be: „Aztán összeölelkeztek, de úgy ám, hogy még a szőr is összekócolódott a medve fejébükhöz. S mikor hazament csodálkozva látta, hogy semmi ok a búslakodásra: a mézecske édes, a napocska fényes, s micsoda csuda, nem szűk az odúja!

Takács Pál

Noémi szereti a Grimm-meséket is

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Milyen kellemes érzés reggelenként madárcsicsergésre ébredni, élvezni az ablakunkon beszűrődő nap melengető sugarait! A hóvirágok, tulipánok csillogó jelei a tavasz és az iskolai szünet megérkezésének. Ez az évszak meghozza egyik legkedvesebb ünnepünket, a húsvétot, amikor a család, a barátok végre ismét egy asztalnál ünnepelhetik a húsvéti népszokást.

A húsvéti tojásokban három locsolkodási forma van elrejtve. Csupán a megadott mássalhangzókból kell megfejtenetek a locsolkodás módját, eszközét.

Betűkeresés

Az alábbi rejtvény helyes kitöltése után azt a kilenc betűt kell beküldenedek, amelyek az ábra közepébe kerülnek: öt mássalhangzót és négy magánhangzót. Helyes megfejtés esetén a függőleges és a vízszintes sorok is értelmes szavakat alkotnak.

		B	É	E		
		A	R	L		
T	É				N	E
T	E				O	N
Ó	R				N	C
		N	É	N		
		G	M	T		

Gondolkodó

Két fiú egy kerékpáron (Pista hajtja a járművet, Zoli hátul ül, és méri az időt) elindulnak az 1-es számmal jelzett kilométerkőtől, és megállnak a 12-es számú kilométerkőnél. Itt helyet cserélnek, most Zoli hajtja a biciklit, Pista ül hátra, és figyeli a stopperét. A 24-es kilométerkőnél megállnak, és Pista bejelenti, hogy ugyanannyi idő telt el, mint az út előző szakaszában. Egyforma volt-e a teljesítményük? Ha rájöttél, indokold a válaszod! (Segít a kilométerkövek és a megtett útszakaszok ábrázolása.)

Eszperente

- Gyerekeknek fellegekbe eregetett, enyvezett, keretezett szerkezete. Mi az?
- Veszett s elveszett ebek ellenfele. Ki ő?
- Kezddel keskeny lemezeket veregetve kellemes, esetleg kellemetlen zengzeteket petyegtethetsz. Mi ez?

Bábel tornya

– JÁTÉK –

Többen játszhatják, mindenki kap húsz szál gyufát. A pohár már kezdéskor tele van gyufával. Minden játékos rárak a saját gyufaszálaiból a teli pohárra. Ha valamelyik játékosnál lecsnek a gyufák, az összeszedi, és a sajátjaihoz rakja. Az győz, akinek leghamarabb elfogynak a gyufaszalai.

Kiemelt támogatás szabolcsiaknak

Tavasztól többféle – főleg mezőgazdasági – pályázatra kaphatnak támogatást a romák. A megfelelően pályázó szabolcsi romák kiemelten támogathatóak – mondta **Lakatos Oszkár**, az Országos Cigány Önkormányzat alelnöke nemrég Kisvárdán, azon a fórumon, amelyet a térségben működő 26 kisebbségi önkormányzat elnöke rendezett. (Szinte mindegyik településen működik a Lungo Dromnak alapszervezete.)

A fórumot **Lakatos István**, az Országos Cigány Önkormányzat képviselője, a Lungo Drom kisvárdai alapszervezetének elnöke szervezte, akinek javaslatára minden hónapban tanácskoznak majd a „huszonhatok” elnökei. A havi tanácskozásokon a legaktuálisabb témákat vitatják meg. Arról is döntöttek, hogy az egyik tavaszi tanácskozásukra meghívják az országos önkormányzat elnökét és alelnökeit. Májusban pedig a fél megyére szóló Romafesztivált rendeznek Kisvárdán, amire meghívják a 100 Tagú Cigányzenekart is.

Nábrádi Lajos

H I R D E T É S

Nádra keresek vevőt!

ÉRDEKLŐDNI:

Bertóti Pálné, 3128 Vizslás, Vöröshadsereg út 7.

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Elofizetési díj
egy évre: 1176 Ft,
fél évre: 588 Ft,
negyedévre: 294 Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetés díját
a szerkesztőség címére kell eljuttatni:*

5000 Szolnok,
Aranka utca 3.
Telefon:
06-56/372-269

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

Pályázati felhívás

**A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Főosztálya
pályázatot hirdet**

**helyi regionális és országos, 1999. május 1. és
december 31. között megrendezendő
cigány kulturális programok támogatására.**

A pályázat célja: A cigány kultúra és hagyományok ápolása, valamint a különböző művészeti ágak alkotásainak bemutatását szolgáló rendezvények szervezésének elősegítése.

Pályázhatnak: kulturális intézmények, cigány kisebbségi önkormányzatok, civil és társadalmi szervezetek.

A pályázatok adatlapon nyújthatók be, melynek tartalmaznia kell:

- a kulturális rendezvény tervezett programját, időpontját, helyszínét,

- a résztvevők körére vonatkozó elképzeléseket,

- a korábbi hasonló rendezvények rövid ismertetését (amennyiben voltak ilyenek),

- a rendezvény főszervezőjének (a pályázati megbízott) megnevezését,

- a kért támogatás összegét és annak leírását, hogy mire kívánják fordítani.

A pályázat benyújtási határideje: 1999. április 20.

Döntés: 1999. május 20.

Az elbírálásnál előnyben részesülnek a több szervezet által közösen benyújtott pályázatok. A több kisebbséget egyidejűleg érintő pályázatok beadása is megengedett. (Mindkét esetben kérjük megjelölni a pályázatért felelős szervezetet.)

A határidőn túl, vagy hiányosan beadott pályázatok a kurtórium nem értékeli!

A pályázatok az alábbi címre kérjük megküldeni:

**Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Főosztálya
1055 Budapest, Szalay u. 10-14.**

A pályázati adatlap személyesen vagy postán igényelhető az Oktatási Minisztérium Ügyfélszolgálati Irodájától (1055 Budapest, Szalay u. 10-14. Tel.: 302-7369). Postai úton csak felbélyegzett, megcímezett válaszborték megküldése esetén kérhető nyomtatvány.

Az Osiris Könyvesbolt és a Magyar Néprajzi Társaság 1999. március 22-én tartotta az 1997-es nemzetiségi-néprajzi tanulmányosorozat (cigány, horvát, német, román, szerb, szlovák és szlovén) és a VI. Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia tanulmánykötetének bemutatóját az Osiris Könyvesházban. A köteteket Eperjessy Emő az MNT Nemzetiségi Szakosztályának elnöke mutatta be.

*

A Zalaegerszegi Gönczi Ferenc Általános Művelődési Központ, a József Attila Városi Könyvtár, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat és az Edison Mozi Kft. szervezésében Cigány Kulturális Hetet rendeztek 1999. március 16–20. között Zalaegerszegen.

A rendezvénysorozat Ferkovics József festőművész és Orsós Jakab fafaragó közös kiállításával kezdődött, amelyet Bogdán János, a CKO elnöke nyitott meg.

A négy nap alatt sor került író-olvasó találkozóra, filmvetítésre, amatőr művészeti bemutatóra, valamint A cigány kultúra a jelenben című konferencián vehettek részt az érdeklődők.

A rendezvényt a Magyar Művelődési Intézet, Zalaegerszeg város Önkormányzata és a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány támogatta.

Országos vásárok naptára

1999. április hónapra

Április 1., csütörtök

Cellődömök	ok.
Ónod	oák.
Szeged-	
Cserepes sor	ok.
Vészto	oák.

Április 2., péntek

Gyöngyös	oá.
Gyula	oák.
Miskolc	ok.
Pécs	r.

Április 3., szombat

Abony	oá.
Békéscsaba	oák.
Csoma	av.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv.
Komádi	oák.
Komádi	av.
Magyarándor	oák.
Marcali	ok.
Miskolc	ok.
Pécs	oák.
Pécs	r.
Vác	kjv.

Április 4., vasárnap

Békéscsaba	av.
Gyomaendrőd	av+mgv.
Jászapáti	oák.
Kaposvár	ok.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv.
Lajosmizse	oák.
Mórahalom	oák.
Nagykőrös	av.
Pápa	kjv.
Pécs	oák.
Pécs	r.
Pécs	av.
Szeged-	
Cserepes sor	kjv.
Szeghalom	oák.
Szolnok	av.
Tiszaékcske	av.

Április 6., kedd

Bátonytereny	oák.
Cegléd	oá.
Nagykanizsa	oák.

Április 7., szerda

Miskolc	oák.
---------	------

Április 8., csütörtök

Komádi	oá.
Szeged-	
Cserepes sor	ok.

Április 9., péntek

Miskolc	ok.
Sásd	oák.

Április 10., szombat

Csoma	av.
Dévaványa	oák.
Dunapataj	oák.
Jászberény	oák.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv.
Miskolc	ok.
Ózd	oák.
Pécs	r.
Vác	kjv.

Április 11., vasárnap

Békéscsaba	av.
Dabas	oák.
Dabas	av.
Dombóvár	ok.
Gödöllő	osk.
Gyomaendrőd	oák.
Jászdózsa	oák.
Jászakarajenő	oák.
Jászszentandrás	oák.
Kaposvár	ok.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv.
Kiskunfélegyháza	oák.
Kiskunfélegyháza	av.
Kiskunfélegyháza	kuv.
Miskolc	av.
Pásztó	oák.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Szeged-	
Cserepes sor	kjv.
Szekszárd	oák.
Szentes	oá.
Szolnok	av.
Tompá	ok.
Zalaegerszeg	av.

Április 12., hétfő

Csongrád	oá.
Csoma	ok.

Április 13., kedd

Zalaegerszeg	av.
--------------	-----

Április 14., szerda

Makó	oá.
Mezőcsát	oák.
Miskolc	osk.

Április 15., csütörtök

Szeged-	
Cserepes sor	ok.

Április 16., péntek

Miskolc	ok.
---------	-----

Április 17., szombat

Csoma	av.
Fülöpszállás	oák.
Kaposvár	av.
Kecskemét	av.
Kecskemét	kjv.
Mezőberény	oák.
Miskolc	ok.
Mohács	oák.
Pécs	ok.
Sárbogárd	oák.
Vác	kjv.

Április 18., vasárnap

Békéscsaba	av.
Böhönye	oák.
Cegléd	oák.
Dunaföldvár	oák.
Heves	oák.
Heves	av+mgv.
Kaposvár	ok.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv.
Kenderes	oák.
Kengyel	oák.
Kiskunfélegyháza	av.
Kunszentmiklós	oák.
Miskolc	av.
Mórahalom	oák.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Szeged-	
Cserepes sor	kjv.
Szolnok	av.
Tokaj	oák.
Vác	kjv.

Április 19., hétfő

Egyek	oák.
Szendrő	oák.

R Ö V I D Í T É S E K

av.	= autóvásár
bv.	= búcsúvásár
csv.	= cserépvásár
kjv.	= közúti jármű vásár
kuv.	= kutyavásár
LNv.	= Lovas Napok vására
mgv.	= munkagép vásár
nmv.	= népművészeti vásár
oá.	= országos állatvásár
oák.	= országos állat- és kirakó vásár
ok.	= országos kirakó vásár
osk.	= országos sertés- és kirakó vásár
r.	= régiségvásár
tbv.	= termékbemutató és vásár
üv.	= ünnepi vásár

Április 20., kedd

Fertőszentmiklós	oák.
------------------	------

Április 21., szerda

Jánoshalma	oák.
Miskolc	osk.

Április 22., csütörtök

Ragály	oák.
Szeged-	
Cserepes sor	ok.

Április 23., péntek

Komádi	oák.
Miskolc	ok.

Április 24., szombat

Csanytelek	oák.
Csoma	av.
Jászárokszállás	oák.
Kapuvár	oá.
Kaposvár	av.
Kecskemét ok.	
Kecskemét	kjv.
Kondoros	oák.
Mágocs	oák.
Mindszent	oák.
Miskolc	ok.
Pécs	ok.
Vác	kjv.

Április 25., vasárnap

Albertirsa	oák.
Albertirsa	av.
Békéscsaba	av.
Békésszentandrás	oák.
Csongrád	av.
Kaposvár	ok.
Kecskemét	ok.
Kecskemét	kjv.
Miskolc	av.

Nagykátá	oák.
Nagykőrös	oák.
Örkény	oák.
Pásztó	av.
Pécs	oák.
Pécs	av.
Pécsvárad	oák.
Ráckeve	oák.
Romhány	bv.
Szeged-	
Cserepes sor	kjv.
Szeghalom	av+mgv.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.
Veszprémvarsány	bv.

Április 26., hétfő

Szécsény	oák.
Tiszacsege	Tavaszi v.
Verpelét	oák.

Április 27., kedd

Pincehely	oák.
-----------	------

Április 28., szerda

Miskolc	osk.
---------	------

Április 29., csütörtök

Szany	ok.
Szeged-	
Cserepes sor	ok.

Április 30., péntek

Dévaványa	oá.
Miskolc	ok.
Pécs	r.

A vásárnaptárt
összeállította:

Wilhelm István

Szentandrassy István festménye

